

2025-05-07

dnr 2022/329

Antagandehandling

Del 6 B

Särskilt utlåtande - ändring av översiktsplan för Grebo med omnejd

Samhällsplanering

Åtvidabergs kommun

Bakgrund.....	4
Samrådet.....	4
Enkät.....	4
Workshops.....	4
Tidiga samråd.....	4
Politiskt beslut om samråd.....	5
Granskningen.....	5
Övergripande ändringar efter samråd.....	5
Politiskt beslut om granskning.....	5
Granskningsyttranden.....	6
Myndigheter, kommunala instanser med flera.....	6
Länsstyrelsen i Östergötlands län.....	6
Riksintressen enligt 3 kapitlet miljöbalken.....	6
Naturmiljövård [NE 46, Eklandskapet].....	6
Natura 2000 [Herrsäter].....	6
Friluftsliv [FE 03, Stångåns vattensystem].....	6
Totalförsvaret - militära anläggningar [Malmens flygflottilj].....	7
Miljökvalitetsnormer.....	7
Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS).....	7
Mellankommunal samordning.....	7
Människors hälsa och säkerhet.....	7
Risken för olyckor, översvämning och erosion.....	7
Region Östergötland.....	7
Lantmäteriet.....	7
Skogsstyrelsen.....	7
Bygg- och miljönämnden Åtvidabergs kommun.....	8
Föreningar, företag mm.....	8
EoN.....	8
Tekniska Verken.....	8
Vattenfall.....	8
PostNord.....	8
LRF kommunavdelning.....	8
LRF region Östergötland.....	9
Granskningsyttranden privatpersoner.....	10
Inkommet yttrande efter granskningstidens slut.....	38

Bakgrund

Mot bakgrund av att det utifrån pågående projekt förväntas en utveckling i Grebo under de kommande åren och att kommunen ser ytterligare möjligheter till framtida utveckling, finns ett behov av att göra en ändring av kommunens gällande översiktsplan (2018) för den del som omfattar Grebo. Detta för att säkra en hållbar utveckling genom att ta ett nytt helhetsgrepp och se hela ortens bästa för framtiden. Att vara en växande ort ger möjligheter och utmaningar som behöver planeras på en översiktlig strategisk nivå. Det är också ett mål för att öka planberedskapen i kommunen, där en aktuell översiktsplan är nödvändig att ha som utgångspunkt.

Beslut att påbörja arbetet med att ta fram ett förslag till ändring av översiktsplan för Grebo med omnejd togs i kommunfullmäktige 2022-09-28, § 58.

Samrådet

Enkät

Innan samrådet skapades en enkät riktad till boende i Grebo och som fanns tillgänglig i Grebo, med QR-kod, i Pepparkvarnens Livs under tiden maj - juli 2023. 90 personer i åldern från 13 till +71 år svarade på enkäten.

Frågeställningar i enkäten:

- Vad tycker du är bäst med Grebo och trakterna runt omkring?
- Vad tycker du kan bli bättre/utvecklas i Grebo och trakterna runt omkring?
- Vad tycker du saknas i Grebo och trakterna runt omkring?
- Vad vill du ska känneteckna Grebo i framtiden?
- Vad fick dig att flytta hit/vad skulle få dig att flytta hit?
- Vad skulle krävas för att du hellre åker med kollektivtrafik i stället för bil?
- Vad skulle kunna göra/gör din fritid i Grebo med omnejd meningsfull?
- Vad är livskvalitet för dig?
- Vilka hållbarhetsfrågor tycker du är viktiga för utvecklingen av Grebo?
- Vilka sociala hållbarhetsfrågor tycker du är viktigast att kommunen ska arbeta mer med?
- Är det något övrigt som du vill lyfta fram för Grebos utveckling utöver de svar du redan gett?

Workshops

Workshop med Planerings- och ekonomiutskottet den 21 augusti 2023

Workshop med strategiska gruppen för Grebo den 18 september 2023.

Workshop med kommunstyrelsen den 1 november 2023

Tidiga samråd

Avgränsningssamråd med länsstyrelsen den 24 augusti 2023

Tidigt samråd region Östergötland den 4 december 2023

Tidigt samråd Linköpings kommun den 29 augusti 2023

Politiskt beslut om samråd

Beslut om samråd togs vid kommunstyrelsens sammanträde den 22 maj 2024, § 63. Samrådstiden varade från och med den 2024-05-26 till och med 2024-07-28.

Granskningen

Övergripande ändringar efter samråd

Efter samrådstiden gjordes dessa övergripande ändringar:

- De föreslagna bostadsområdena öster om väg 35, med numrering 1, 2 och 3, har tagits bort och blivit ersatt med en vägledande text.
- Området för skola i Grebo Norrby etapp 2 har tagits bort.
- Ett centrumområde har lagts till vid infarten till Grebo Norrby.
- Några förändringar av bostadsområdena i norr där området närmast Katrineberg tagits bort och några fler har kommit till för att skapa en mer sammanhängande bostadsexploatering.
- Kompletteringar vad gäller kulturmiljön.
- En liten del av förslaget verksamhetsområde, närmast Fridas park, har tagits bort.
- Ytterligare text om klimatanpassning.

Politiskt beslut om granskning

Beslut att godkänna att förslaget till ändring av översiktsplan för Grebo med omnejd togs vid kommunstyrelsens sammanträde den 15 januari 2025, § 7. Granskningstiden var 2025-01-27 – 2025-03-11. Granskningsförslaget kungjordes i Corren 2025-01-27, fanns tillgängligt på kommunens hemsida, på biblioteket samt i Pepparkvarnens Livs. Annonsering har skett i Åtvidabergsplatsen 18/19 februari samt via sociala medier (Facebook, Instagram, LinkedIn).

Efter granskningstiden har endast redaktionella ändringar gjorts.

Granskningsyttranden

Myndigheter, kommunala instanser med flera

Länsstyrelsen i Östergötlands län

Riksintressen enligt 3 kapitlet miljöbalken

Översiktsplanen berör riksintresseområden för naturvård (Eklandskapet), friluftsliv (Stångåns vattensystem) och totalförsvar (påverkansområde för militär anläggning). Länsstyrelsen noterar att dessa riksintressen inte har redovisats korrekt i aktuell översiktsplaneändring, de finns dock i Åtvidabergs kommuntäckande översiktsplan.

Naturmiljövård [NE 46, Eklandskapet]

Översiktsplaneändringen innehåller exploateringsanspråk nära eklandskapets värdekärnor. För området Norrby etapp 3 samt område 4, längst i öster mellan Norrby och Melby gårdar, ser Länsstyrelsen att det kan finnas en risk för påtaglig skada på riksintresset om inte tillräcklig hänsyn tas vid genomförandet. Centralt är att undvika intrång eller annan skadlig påverkan på ekarnas värdekärnor, samt att inte begränsa viktiga spridningsvägar för djur- och växtliv.

För utpekad kompletteringsbebyggelse i området öster om riksväg 35 skulle omfattningen behöva preciserats. Att bygga här kommer att krävs särskild hänsyn till riksintresset. Som vägledning för efterföljande prövningar saknar Länsstyrelsen utgångspunkter, såsom inriktning om tilltänk exploaterings storlek, antal hus och behov av hänsyn.

Kommunens ställningstagande:

Vid en eventuell kommande detaljplaneläggning kommer hänsyn att tas till berörda riksintressen.

I granskningshandlingarna, efter samrådet, ersattes utpekade områden för kompletteringsbebyggelse öster om väg 35 med en allmän skrivning: text: I området öster om väg 35 ser kommunen positivt på att förtäta områden med bostäder och bygga vidare på den bykänsla som finns. Nya bostäder bör läggas i anslutning till befintlig bebyggelse för att om möjligt kunna samutnyttja vatten- och avloppssystem samt övrig infrastruktur.

Natura 2000 [Herrsäter]

Länsstyrelsen bedömer att planändringen tagit tillräcklig hänsyn till Natura 2000-området, och noterar att området inte redovisas. Vid genomförande av utpekad kompletteringsbebyggelse öster om riksvägen behöver påverkan på Natura 2000-området minimeras genom tillräckliga avstånd och hänsyn till dess värden.

Kommunens ställningstagande:

Vid en eventuell kommande detaljplaneläggning kommer hänsyn att tas till berörda Natura 2000-områden.

Friluftsliv [FE 03, Stångåns vattensystem]

Riksintresseområdet utgörs av goda förutsättningar för båtliv, vandring, bad, skridskoåkning med naturtyperna sjö, vattendrag, löv- och barrskog. Länsstyrelsen bedömer att riksintresset inte har redovisats i översiktsplaneändringen. Riksintressets värden behöver fortsatt beaktas i efterföljande planering, likväl som utpekad regionalt intresse inom kulturmiljövården, vilket utgör potentiellt besöksmål för turism och friluftsliv.

Kommunens ställningstagande:

Vid en eventuell kommande detaljplaneläggning kommer hänsyn att tas till berörda riksintressen.

Totalförsvaret - militära anläggningar [Malmens flygflottilj]

Rikssintresset utgörs av ett påverkansområde, stoppområde för höga objekt. Länsstyrelsen bedömer att rikssintresset inte påverkas av planändringen. Vid behov av uppstickande föremål såsom master eller verksamhetsområden kan dock frågan behöva beaktas. Försvarsmakten har avstått från att yttra sig.

Miljökvalitetsnormer

Länsstyrelsen bedömer att översiktsplaneändringen följer miljökvalitetsnormerna för luft. Miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten har beaktats. Länsstyrelsen uppmärksammar dock kommunen på att beakta hänsyn för grunda vikområden. Reningsverkets kapacitet utgör en strukturbärande faktor för möjlig utveckling, vilket får klargöras i efterföljande detaljplaneskeden.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

Länsstyrelsen godtar förslaget LIS-område vid Vångsviken med förutsättningen att den förbehålls turismanläggningar och verksamheter vilket kan gynna rikssintresse för friluftsliv, men inte bostäder. Länsstyrelsen ser initialt att naturvärden omkring strandlinjen i det här läget är så pass höga att åtgärder utanför LIS-området kan vara svåra att genomföra. Länsstyrelsen påminner om att det vid kommande etablering kan innebära miljöbalksprövningar där det behöver visas hur åtgärderna bidrar till utveckling av landsbygden, hur verksamheten har fördel av det strandnära läget samt hur hänsyn tas till regionala kulturmiljövärden och lokala naturvärden vid utförandet.

Mellankommunal samordning

Översiktsplaneändringen har samordnats på ett godtagbart sätt.

Människors hälsa och säkerhet

Översiktsplaneändringen har en tillräcklig redogörelse av planeringsförutsättningar och hänsynstaganden. Buller, verksamheters störningar och föroreningar i mark och vatten kommer fortsatt att behöva beaktas.

Risken för olyckor, översvämning och erosion

Översiktsplaneändringen redogör tillräckligt hur klimatrelaterade olycksrisker ska tas om hand, vid befintlig och framtida bebyggelse.

Trafikverket har inte haft några synpunkter gällande trafiksäkerhet.

Region Östergötland

Region Östergötland ser att Åtvidabergs kommun har utvecklat planförslaget för Grebo med omnejd i enlighet med de synpunkter som lämnades under samrådet och har inga ytterligare synpunkter.

Lantmäteriet

Lantmäteriet lämnar inga synpunkter.

Lantmäterimyndigheten har ingen lagstadgad skyldighet att granska översiktsplaner och dessa berör normalt sett endast indirekt Lantmäteriets kommande arbete. Många av de ställningstaganden som beskrivs i översiktsplaner kommer i och för sig att innebära förändringar i fastighetsindelningen eller att fastighetsanknutna rättigheter (servitut, ledningsrätter, gemensamhetsanläggningar etcetera) kommer att bildas eller ombildas. Omfattningen av dessa behov kommer dock att konkretiseras i senare skeden, till exempel då områden detaljplanläggs. Lantmäteriet genomför däremot granskning i detaljplaneprocessen.

Skogsstyrelsen

De föreslagna ändringarna i översiktsplanen för Grebo med omnejd föranleder inte Skogsstyrelsen att fråga de synpunkter som framgår av det yttrande vi tidigare lämnat till Åtvidabergs kommun och

Länsstyrelsen. Skogsstyrelsen har därför inga synpunkter på de ändringar som föreslagits.

Bygg- och miljönämnden Åtvidabergs kommun

Bygg- och miljönämnden har inget att erinra över granskningshandlingarna.

Utöver yttrandet för miljökontorets tillsynsområden vill bygg- och miljönämnden lämna nedanstående upplysning.

Notera att punkterna för EBH-objekten inte nödvändigtvis representerar exakt den plats där respektive förorening bedöms finnas eller där verksamheten har bedrivits. Punkter är oftast placerad i mitten av den fastighet där en verksamhet bedöms ha bedrivits. Det innebär att i detaljplanearbetet krävs, i de flesta fall, en historisk undersökning vid ett sådant EBH-objekt.

Kommunen har noterat synpunkten.

Föreningar, företag mm

EoN

E.ON Energidistribution AB (E.ON) har tagit del av inkomna handlingar i ovan rubricerat ärende och noterar kommunens kommentarer i samrådsredogörelsen och har inga ytterligare synpunkter.

Tekniska Verken

I planhandlingarna hänvisas till en avloppsutredning som ska göras. Tekniska verken vill få möjlighet att lämna synpunkter på den utredningen då det renade avloppsvattnet hamnar inom Tekniska verkens vattenskyddsområde för Stångån. Närmare 500 tomter betyder en kraftigt ökad belastning på befintligt reningsverk i Grebo.

Gällande dagvatten vill Tekniska verken även där ta del av och ha möjlighet att lämna synpunkter på de dagvattenutredningar som kommer att göras i DP-skedet.

Kommunens ställningstagande:

Vid en kommande avloppsutredning kommer Tekniska verken att vara en av remissinstanserna. Vid eventuella detaljplaner kommer Tekniska verken att få möjlighet att lämna synpunkter.

Vattenfall

Vattenfall Eldistribution AB har inget ytterligare att tillföra än det som framfördes i samrådet.

PostNord

PostNord håller fast vid samma yttrande och remissvar som skickades ut i maj 2024 i detta ärende.

LRF kommunavdelning

Vi inom Lrf Åtvidaberg vill med detta yttrande visa på det olämpliga i Grebo o övriga samhällen i Åtvidabergs kommun att bygga på åkermark. I Åtvidaberg finns det alternativa marker dock något dyrare att bygga på men försumbart utslaget på några år.

Att bygga på åkermark gör ju det omöjligt att odla där i framtiden, vid ev krig är vi nu inte självförsörjande på mat o blir vi avstängda från import blir det matbrist. Kriget i Ukraina handlar delvis om vem som ska ha makten över spanmålen o därmed styra världen m hunger.

Åkermarken i Åtvidaberg behövs till foder, drivmedel o bröd o ska bevaras, mycket stora arealer jordbruksmark försvinner årligen runt om i världen.

Vi hoppas att politiker o tjänstemän i Åtvidaberg tänker på att bevara åkermarken för odling åt kommande generationer.

LRF region Östergötland

Sverige har inte på länge befunnit sig i ett mera osäkert försörjningsläge än just i denna tid. Vi kan i dagsläget endast mätta varannan hungrig mage med inhemskt producerad mat från våra åkrar och stallar. Att i ett sådant läge ytterligare bebygga åkermark med bostäder, industrilokaler eller liknande är inte att ta ansvar för vår gemensamma försörjning, varken nu eller i framtiden. All den åker och betesmark som finns måste bevaras. Livsmedel kommer att vara vår största och viktigaste del i en stärkt beredskap. I Grebo, och hela Åtvidabergs kommun finns gott om skogsmark att bebygga innan man tar till åkermarken. Produktiv skogsmark är i dagsläget inte på samma sätt en bristvara i Sverige, även om vi skall hushålla även med den produktionsresursen. Förutom livsmedel från åker och betesmark produceras här även energi i form av bioetanol eller biogas som en förädling av stallgödseln. Åkermark är och förblir en ändlig resurs, den kan bara ses som en källa till förnybar energi i form av livsmedel och/eller bränsle så länge den får finnas kvar i sin nuvarande form. Åkermark som en gång är bebyggd har skövats på sin bördiga matjord och den ytan får anses som förbrukad ur en produktionssynvinkel.

Åtvidabergs kommun bör föregå med gott exempel och inte exploatera mer åker och betesmark än man redan har gjort. Utbyggnaden av etapp 1 i Grebo har redan tagit bördig och högvakastande åkermark ur produktion för gott. Låt inte detta upprepas. Använd istället ytor som inte längre är rationella att bruka för livsmedels eller energiproduktion genom att bygga på höjden, förtäta befintliga bostadsområden eller bebygg sämre skogsmark.

När det kommer till att exploatera jordbruksmark för verksamhetsmark är det vanligt att kommuner inte inser att det pågår näring på marken idag och att jordbruket är en av de grenar som i förhållande till omsättning sysselsätter flest underleverantörer. Det är snickare, elektriker, mekaniker, transportbolag, IT och ekonomi mfl. Har detta beaktats och på vilket sätt skall jord- och skogsbruket skattas jämfört med de övriga verksamheter som man istället vill låta ta plats på denna mark? Är nya verksamheter viktigare än den som redan idag sker på aktuell mark? Det är också ytterst tveksamt om verksamhetsmark kan anses vara "väsentligt samhällsintresse".

LRF Östergötland ställer sig också mycket frågande till varför det inte någonstans nämns om hur alla dessa nya kommuninvånare i Åtvidabergs kommun skall försörjas med livsmedel och energi? Det finns mycket text kring rekreation, infrastruktur, utbildning och hur detta skall tillgodoses på ett bra sätt men lösningarna på mätta magar och varma hus är inte så många. Hur tänker kommunen här om fler skall mättas på en allt mindre areal odlingsbar mark?

Följande text är hämtad ur planförslaget:

"Då det är angeläget att bevara mark som kan klassas som brukningsvärd ska stor hänsyn till jordbruksmark tas vid en eventuell exploatering."

"Ianspråktagande av jordbruksmark:

Planförslaget är till viss del negativt för hushållning med resursen jordbruksmark, men huvuddelen av utvecklingsområdena berör annan mark. Utvecklingsområdena öster om Ärlången består delvis av jordbruksmark (Område 4 och 5). Även verksamhetsområdet längs med väg 35 berörs av jordbruksmark.

Det bör övervägas om det finns alternativ till exploatering av jordbruksmark (åker och betesmark). Exploatering av jordbruksmark påverkar inte bara livsmedelsförsörjningen utan exploatering av betesmark påverkar även biologisk mångfald. Påverkan sker även på landskapsbilden och kulturmiljön."

"Ianspråktagen jordbruksmark:

(ej inräknat det som redan är beslutat i planprogram för Grebo Norrby)

Utnyttjat antal hektar för bostäder: 2,5

Utnyttjat antal hektar mark för verksamheter: 10,5

Utnyttjat antal hektar mark för expansion skola: 3

Totalt utnyttjat antal hektar jordbruksmark: 16"

Det är relativt lättvindigt taget i det omfattande planprogrammet om de delarna som berör åkermarkens exploatering. Vi anser att man skall granska detta hårdare och beakta den enorma påverkan det ger på vår försörjning att bebygga åker och betesmark.

i Miljöbalken står att läsa: Ny bebyggelse som lokaliseras på åkermark gör marken obrukbar. Brukningsvärd åkermark får därför enligt 3 kap. 4 § miljöbalken endast bebyggas för att tillgodose väsentliga samhällsintressen om detta behov inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk. Skogsmark ska enligt samma paragraf så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.

I planförslaget skriver Åtvidabergs kommun att man **bör** överväga om det finns annan mark än att exploatera åkermark, men i MB 3:4 står att jordbruksmarken endast får bebyggas om detta inte kan ske på annan mark. Betyder kommunens skrivning att frågan om annan mark än åkermark inte ens har utretts innan planförslaget kommit på pränt?

Kommunens ställningstagande:

Den jordbruksmark som ingår inom detaljplanen utgörs av åkermark där det främst har odlats spannmål och vall de senaste åren. I Sverige har vi en självförsörjningsgrad på 110 % vad gäller spannmålet (LRF, 2023) varmed en mindre minskning av arealen inte bedöms medföra en väsentlig påverkan på livsmedelsförsörjningen.

Behovet av livsmedel ska även ställas mot behovet av bostäder.

Bedömningen huruvida jordbruksmarken ska tas i anspråk eller inte har vägts mot flera olika intressen, där kommunens slutsats är att det i detta fall råder ett väsentligt samhällsintresse.

Granskningsyttranden privatpersoner

Handlingsid KS 2025.352, 2 personer:

Jag och min fru som bor på Norrby 1:15 vill lämna några frågor och synpunkter på översiktsplanen. Primärt gäller det området som är närmast vår tomt.

Området framför vår tomt:

- Vad är det tänkt att bli för typ av byggnation framför vårt hus ner mot rondellen? Och framförallt var? Är det längre ned i slänten eller är det upp mot vår väg? Har för mig att när vi flyttade in och byggnationen av Norrby planerades ville man inte ta bort de vackra ekarna som är längs vår väg. Är det något som beaktas framledes?

Gärdet bakom vår tomt:

- Gärdet bakom vår tomt tycker vi är en onaturlig plats för byggnation. Det känns som att det vackra grönområdet i Grebo avdelas på ett icke tillfredställande sätt. Mycket hjortar och andra djur befinner sig ofta på gärdet bakom huset. I förslaget tycker vi att det hade varit mer naturligt att låta grönsstrukturen "gå ihop" på gärdet bakom oss.

- En annan aspekt av kanske mindre vikt är att gärdet är litet "instängt" med vattentornet på östras sidan och en ås på västra. Det blir nog förmodligen inte speciellt många soltimmar på förmiddag och eftermiddag om man väljer att bosätta sig där.

- Om det blir tal om tomter bakom vårt hus: Hur är det tänkt med infrastrukturen i området? Vilken väg kommer exempelvis sophämtning, postlämning, etc ske? Är det planerat för någon typ av

vändplats och var ska den isåfall vara belägen?

Kommunens ställningstagande:

I kommande detaljplaneprocess prövas lämpligheten och det kommer att finnas möjlighet att yttra sig både under samrådstiden och under granskningen.

Handlingsid KS 2025.702, 1 person:

Synpunkter : Ändring översiktsplan Grebo med omnejd, diarienummer 2022/329

Miljökonsekvensbedömning:

På sidan 48 står det att Taforsaån mynnar ut i sjön Vin. Taforsaån rinner åt andra hållet, dvs den mynnar ut i Sviestadån, Bankekind.

Kommunens noterar detta och ändrar det i handlingen.

Handlingsid KS 2025.704, 1 person:

I översiktsplanen för Grebo med omnejd har många hektar åkermark tagits i anspråk för bebyggelse och rekreation m.m. Varje hektar är viktig ur beredskapssynpunkt och måste sparas. (Undantag kan göras för den allra sämsta åkern.) Jag tycker att kommunen tar större hänsyn till friluftsliv än till beredskapen. Så fort åkermark skall tas i anspråk hänvisas lättvindigt till att påverkan är låg. Därmed anses saken avgjord och exploatering kan genomföras utan att försöka på annat sätt. Försök med att tänka på att vi behöver mat. Visa lite ansvar genom att spara på resursen åkermark.

Kommunens ställningstagande:

Den jordbruksmark som ingår inom detaljplanen utgörs av åkermark där det främst har odlats spannmål och vall de senaste åren. I Sverige har vi en självförsörjningsgrad på 110 % vad gäller spannmålet (LRF, 2023) varmed en mindre minskning av arealen inte bedöms medföra en väsentlig påverkan på livsmedelsförsörjningen.

Bedömningen huruvida jordbruksmarken ska tas i anspråk eller inte har vägts mot flera olika intressen, där kommunens slutsats är att det i detta fall råder ett väsentligt samhällsintresse.

Handlingsid KS 2025.774, 1 person:

Varför har man lämnat sydvästra delen (stureforssidan) utanför bostadsförsörjningsplanen. Finns ju stora möjligheter till många tomter med sjöutsikt. Måste väl vara trevligare än att se baksidan av ett garagebyggnad som det är tänkt i Redinge.

Kommunens ställningstagande:

I den strategi som framtagits i arbetet med denna reviderade översiktsplan för Grebo med omnejd har gränsen satts vid en föreslagen utbyggnad av Grebo norr ut och väster om väg 35. I kommande framtida översiktsplanearbete kommer även ställningstagande att göras vad gäller markanvändning i den sydvästra delen av området Grebo med omnejd.

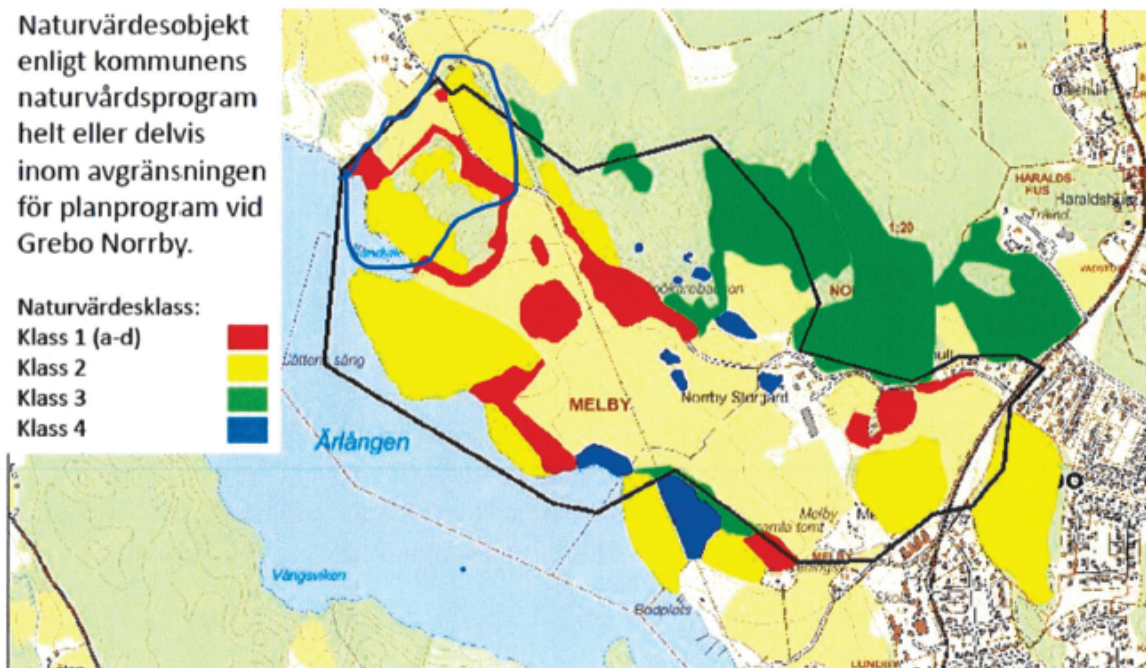
Handlingsid KS 2025.790, 7 personer samt handlingsid KS 2025.795 2 personer:

Natur- och kulturvärden

I planprogram Grebo Norrby 2 april DNR. 2017-00417, fastställd 2020, finns förutom i Norrby, ett antal mindre områden i samhället Grebo markerade med "bostäder" (fig 9, sid 14). Avseende naturvärden finns (fig 12, sid 18, inklippt nedan) en översiktlig kartbild där fyra nivåer av naturvärdesklasser markerats inom Norrby området, där nivå 1 är den högsta (rödmarkerad i kartan).

Naturvärdesobjekt
enligt kommunens
naturvårdsprogram
helt eller delvis
inom avgränsningen
för planprogram vid
Grebo Norrby.

Naturvärdesklass:
Klass 1 (a-d)
Klass 2
Klass 3
Klass 4

Figur 10. Naturvärdesobjekt inom och i anslutning till planområdet

I den nordvästra änden av marken som tillhör fastigheten Norrby 1:19, en L formad äng och en mindre åker med en åkerholme i sin östra kanse, är hela den L formade öngen rödmarkerad liksom åkerholmen (inringade med blått ovan). I den kortare längan av den L formade ängsmarken (utefter Norrbyvägen) finns ett fornminne, som varit känt sedan lång tid. Detta fornminne finns markerat i fog 7, sid 14. Troligen är detta som ofta betecknas (domarring), även i kommunens planhandlingar.

I “Ändring av översiktsplan för Grebo med omnejd. PLANBESKRIVNING” (2024) var ovan beskrivna ängsmark markerad “bostäder”, men ingen rödmarkering för högsta möjliga naturvärde kvarstod.

I det nu reviderade förslaget daterat januari 2025 nu öppet för samråd har ovanstående beaktats, och de två beskrivna områdena - det vill säga en L formad äng och en mindre åkerholme med gamla ekar (se kartbild över naturvärden sid 9, Ändring av ÖP För Grebo med omnejd Dnr 2022-329) är åter rödmarkerade, på motsvarande sätt som den gamla bilden ovan anger. Vi ser med stor tillfredsställelse att denna revidering gjorts, så att ängen, som också innehåller ett fornminne och åkerholmen, där ekoxe siktades under sommaren 2024 av flera personer för första gången på mycket lång tid (flera decennier), nu åter har högsta skyddsmarkering för naturvärde (rött) det vill säga ha riksintresse.

Skyddsbehov av ovanliga arter

Vi har tidigare upprepade gånger påpekat behovet av att beakta även andra naturvärden, förutom eklandskapet. Sålunda finns i området Norrby behov att ta höjd för habitat för följande i området ovanliga fågelarter:

röd glada
havsörn
fiskgjuse
korp
ormvråk
gröngöling

vilka alla häckar i Norrby eller dess närområde.

Andra arter med behov av skydd är bland andra:

Ekoxe

Ekoxe har åter etablerat sig i mellersta Norrby, med siktnings på flera platser i närheten av/ i åkerholmen beskriven ovan. Den listades som nära hotad 2005, för att därefter ha uppnått "livskraftig" status efter 2020. Ekoxe ingår som ett skäl att skydda "eklandskapet", särskilt gamla ekar. Ekoxen omnämns särskilt i Länsstyrelsens synpunkter över den förändrade planbeskrivningen 2024.

Orkidéer

Ödlor

På ängsmarken i nordöstra hörnet av Norrby 1:19 finns ett rikt bestånd av nattviol (orkide-art) inte så ovanliga totalt, men ovanliga i Norrby. De är fridlysta. Det vore lämpligt att denna äng markeras som ett område med naturvärde. I samma område finns också ödlor, möjligen salamander, och arten måste bestämmas för korrekt ställningstagande till naturvärde för denna ängsmark.

Bostäder

Ett stort område (Område 2) i anslutning till Fridas park och nära RV 35, har i det senaste förslaget januari 2025 utvidgats i riktning NNV medan vissa utpekade områden öster om RV 35 har strukits. Förändring av "område 2" motiveras med "Bebyggelse ska anpassas varsamt till topografi och vegetation, med respektavstånd till befintliga bostäder och lantbruksenheter med till exempel hästhållning." Vad som avses med respektavstånd är inte definierat. Förändringen innebär att bebyggelse kommer inom sikt- och höravstånd för befintliga fastigheter i Norrby, särskilt störd kommer fastigheterna Norrby 1:3 och Norrby 1:14 att bli av denna utvidgning. Störmomentet blir dels insyn (Norrby 1:14), dels störande ljud från bebyggelse samt även i form av störning för naturlivet. Ostört naturliv har i över 100 år varit synnerligen viktigt för innehavaren av fastigheten Norrby 1:14. Utvidgningen av Område 2 ut väster och den mest nordliga delen är en del av habitatet för grävling, räv, rådjur och dovhjort, de två senare betar på inägan (för närvarande mycket väl skyddad) och söker skydd bland annat den asplantering som nu avses bebyggas.

Som i föregående förslag är det som nu benämns Område 5, det vill säga Grebo Norrby Etapp 3, inritat så att bebyggelse av bostäder avses ske även på den äng som beskrivs i inledningen av denna skrivelse, det vill säga den L formade mark som åter rödmarkerats som "riksintresse naturvärden". På motsvarande sätt är den allra inlängan (åkerskifte) intill ängen (nordlig riktning) fortfarande markerad "bostäder" trots att åkerholmen i denna östra begränsning mot Norrbyvägen åter rödmarkerats (riksintresse naturvärden) i detta förslag. Vi välkomnar att dessa två områden återfått sin beteckning "riksintresse naturvärden". Om man menar allvar med att åter ge dessa två områden markering som högsta skyddsvärde natur, det vill säga inte bebyggas, så skulle det kvarvarande åkerskiftet maximalt kunna ge utrymme för enstaka hus (2-3) eftersom man också måste beakta strandskyddet för Ärlången i den sjönära änden av åkerskiftet.

Störningen för de tre befintliga fastigheterna i "mellersta" Norrby blir betydande. Vi kan inte förstå att detta är förenligt med det som styr förändringen av Område 2:s utbredning nämligen: "Bebyggelse ska anpassas varsamt till topografi och vegetation, med respektavstånd till befintliga bostäder". Vi hänvisar även till Högsta domstolen (Ö5758-15), där den talandes fastighet i det fallet inte gränsade till provningsfastigheten men ändå gavs rätt med anledningen att möjligheten att nyttja den talandes fastighet skulle i grunden förändras. Domskälet, som angavs "...nyttjandet i grunden förändrades..." gäller de tre fastigheterna som beskrivs (Norrby 1:3, Norrby 1:14, Norrby 1:16), där Norrby 1:14 och delar av Norrby 1:3 gränsar direkt till den nordligaste delen av Område 5. Vi önskar således att samma varsamhet iakttas ("respektavstånd") så att den nordligaste delen av Område 5 inte planeras för någon framtida bebyggelse eller annan exploatering över huvud taget och att beteckningen bostäder inte omfattas vars sig den L formade ängen eller åkerskiftet därom.

Direkt gränsande till den åker, som i förslag till ändrad planbeskrivning nu ska kunna bebyggas, finns en betesmark (inom fastigheten Norrby 1:3), vilket i sin tur skulle skapa problem för den fastighetsägaren och för kommunen, om planen skulle komma att fastställas i sin nuvarande form.

Merparten av de nya tomterna är fortfarande planerade på brukningsvärd jordbruksmark, förutom den areal som tagits i anspråk av Grebo Norrby Etapp 1 ytterligare cirka 30-25 ha. Planen anger att ianspråktagandet av jordbruksmarken leder till "små konsekvenser" och av "mindre/lokal betydelse". Dock måste vi påpeka att i 3:4 miljöbalken anges att jordbruk är av nationell betydelse, vilket väl illustreras av den aktuella omvärldsbilden.

I sammanhanget behöver beslutande myndigheter ha perspektivet av hur de två av de senaste exploateringarna för bostadsbebyggelse i Grebo Utvecklades. En sådan bedömning är av vikt för beslut om verkligen "väsentligt samhällsintresse" för att ta brukningsvärd jordbruksmark i anspråk för bebyggelse föreligger i alla delar. För området Fridas park, nära Redinge by och RV 35, liksom för området runt Prästgården vardera cirka 25 tomter tog det ungefär 25 år från att tomtförsäljningen påbörjades till dess samtliga tomter var bebyggda.

Med cirka 420 nya tomter nu planerade i Grebo behöver verkligen en bedömning göras om **när** dessa skulle kunna bli bebyggda. Om enkel matematik skulle gälla torde det röra sig om cirka 200 år.

Räddningsväg

I den Planhandling som kom under 2024, ritades två alternativa sträckningar av en "räddningsväg" ut mot omgivande vägnät. Det är glädjande att i den reviderade planhandlingen januari 2025 så har "räddningsvägen" fått en tänkt sträckning in mot Grebo Centrum, från den sydligaste delen av Grebo Norrby Etapp 1. Det skulle också innebära en "genväg" till centrum med affär, bughållplats med mera för boende i Grebo Norrby etapp 1. Som boende i den övre delarna av Norrby ser vi detta med tillfredsställelse, eftersom det sparar såväl brukningsvärd jordbruksmark som orörd natur i vårt närområde.

Avslutande kommentarer

Enligt 3 kap. 4§ plan- och bygglagen ska kommunen i översiktsplanen redovisa de förhållanden som med hänsyn till de allmänna intressena i 2 kap. kan ha en väsentlig betydelse för sådana beslut som avses i 2 § andra stycket, dvs. bl. a. hur mark- och vattenområden ska användas. Av 2 kap 2 § följer att mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges till sådan användning som från allmän synpunkt medför god hushållning. Bestämmelserna om hushållning med mark- och vatten områden i 3 kap. och 4 kap. 1-8§§ ska tillämpas. Enligt 3 kap. 4§ ska av översiktsplanen även framgå hur kommunen anser att riksintressen ska tillgodoses.

Av vad som ovan anförts framgår att kommunen genom ändringen av översiktsplanen har för avsikt att ta i anspråk ytterligare stora arealer mycket god produktiv jordbruksmark för andra ändamål. Effekten skulle bli att jordbruksmarken tas ur produktion för all framtid. Av vad som ovan anförts framgår vidare att också höga naturvärden inom riksintresseområden avses offras för framtida exploatering.

Redan i synpunkter på nu gällande översiktsplan framfördes stark kritik mot att den då framtagna miljökonsekvensbeskrivningen var ofullständig vad gäller bedömningen av påverkan och effekter på intressen avseende hushållning med jordbruksmark, kulturmiljövård, naturvård, friluftsliv, strandskydd samt också att kommunen tydligare ska bedöma konsekvenserna av riskfaktorer i syfte att förebygga

skador på miljön och människors hälsa¹. Det föreligger fortfarande stora brister i det nu reviderade förslaget främst i fråga om bedömning av påverkan och effekter på hushållning med jordbruksmark och naturvärden. I den mån det görs bedömningar är dessa svepande och inte underbyggda. Särskilt anmärkningsvärt är att kommunen förefaller mena att ianspråktagande av högklassig Produktiv jordbruksmark för andra ändamål endast har lokal betydelse trots att den anges uttryckligen i 3 kap. 4 miljöbalken att jordbruk är av nationell betydelse. I ljuset av att "Ändring av ÖP För Grebo med omnejd Dnr 2022-329" beskriver flera nya områden för bostadsbyggande som inte är belägna på brukningsvärd jordbruksmark och inte heller i områden med höga naturvärden, är det intressant att detta faktum inte påverkat planering av att ianspråktaga högklassig produktiv jordbruksmark för bostadsbyggande.

Kommunens ställningstagande:

I förslaget till ändring av översiktsplan för Grebo med omnejd bevaras stora delar av naturen och spridningstråk föreslås skapas för att minimera den negativa påverkan på växt- och djurliv. I detaljplaneskedet kommer naturvärdesinventeringar att göras som underlag till eventuell vidare planeringen. Eventuell kan det krävas artskyddsutredningar om de riskerar att påverkas. Den jordbruksmark som ingår inom detaljplanen utgörs av åkermark där det främst har odlats spannmål och vall de senaste åren. I Sverige har vi en självförsörjningsgrad på 110 % vad gäller spannmålet (LRF, 2023) varmed en mindre minskning av arealen inte bedöms medföra en väsentlig påverkan på livsmedelsförsörjningen.

Bedömningen huruvida jordbruksmarken ska tas i anspråk eller inte har vägts mot flera olika intressen, där kommunens slutsats är att det i detta fall råder ett väsentligt samhällsintresse.

Handlingsid KS 2025.792, 2 personer:

1. Enligt er undersökning så var närheten till natur och rekreation en av de viktigaste faktorerna för de som bor i Grebo. Det är precis det som Ni nu bygger sönder med exploateringen i Norrby. Läs er egen naturvärdesinventering samt kartan med fornlämningar och fundera på om det är rätt område att exploatera. Låt det stanna med etapp 1.

2. Det väsentliga samhällsintresset, som skulle sätta Miljöbalken 3 kap 4§, ur spel, kan inte påstås gälla för exploatering av brukningsvärd jordbruksmark i Norrby, då kommunen har annan mark tillgänglig att exploatera. Merparten av de nya tomterna är fortfarande planerade på brukningsvärd jordbruksmark, förutom den areal som tagits i anspråk av Grebo Norrby Etapp 1 ytterligare cirka 30-35 ha. Dock måste vi påpeka att i 3:4 miljöbalken anges att jordbruk är av nationell betydelse, vilket också väl illustreras av den aktuella omvärldsbilden.

Kommunens ställningstagande:

Den jordbruksmark som ingår inom detaljplanen utgörs av åkermark där det främst har odlats spannmål och vall de senaste åren. I Sverige har vi en självförsörjningsgrad på 110 % vad gäller spannmålet (LRF, 2023) varmed en mindre minskning av arealen inte bedöms medföra en väsentlig påverkan på livsmedelsförsörjningen.

Bedömningen huruvida jordbruksmarken ska tas i anspråk eller inte har vägts mot flera olika intressen, där kommunens slutsats är att det i detta fall råder ett väsentligt samhällsintresse.

Handlingsid KS 2025.804, 1 person:

Jag tycker att det blir bättre om man lämnar skogen ifred i det markerade området. Mycket folk som går där eller cyklar mtb där eller plockar svamp där eller springer där ja det är helt enkelt en välbesökt skog och det skulle vara synd om den försvinner för mycket.

Kommunen tackar för synpunkterna. I ett eventuellt kommande detaljplanearbete kommer det att finnas ytterligare möjligheter för berörda fastighetsägare att yttra sig.

Handlingsid KS 2025.805, 2 personer:

¹ Åtvidabergs kommun, Översiktsplan 2018, Särskilt utlåtande, Antagandehandling 2018-03-28, Del 6, s. 10.

Grebo, även känt som "Sköna gröna Grebo", är en liten och charmig ort med stark anknytning till naturen och landsbygden. Förslaget att mer än dubblera antalet invånare genom att exploatera områden utanför samhället väcker stor oro bland oss invånare.

Enligt planen föreslås bostadsbyggnation på områden som ligger utanför Grebos tätbebyggda delar. De som valt att bosätta sig i dessa områden har gjort det just för att undvika tätbebyggelse och för att kunna njuta av ett mer naturnära liv. Att nu planera för exploatering på dessa platser strider mot deras val och påverkar livskvaliteten negativt.

Dessutom föreslås det att skog/mark såsom den bakom exempelvis Bockhagsvägen (område 1 och 2), ska tas i anspråk för byggnation. Skogen är ett värdefullt strövområde för många Grebobor och en livsmiljö för ett rikt djurliv. I båda områdena finns bland annat fridlysta arter som hasselsnokar, backsvalor och ekoxar, vilka behöver skyddas enligt gällande miljölagstiftning. Att förstöra dessa områden skulle vara en oersättlig förlust för både människor och natur.

Planen att introducera industribyggnationer i området känns även detta oacceptabelt. Istället för att förbättra Grebos karaktär riskerar detta att förfula och degradera vårt vackra område. Dessutom kan det påverka närliggande hus och fastigheter negativt genom ökat buller och förändrade förutsättningar.

Det är djupt anmärkningsvärt att kommunen överväger att offra Grebos unika karaktär och miljö i syfte att öka invånarantalet i kommunen. Istället för att förstöra det som gör Grebo unikt, borde fokus ligga på att bevara och utveckla orten på ett hållbart och respektfullt sätt som tar hänsyn till invånarnas åsikter och områdets naturvärden. Dessa synpunkter är också något som framkom tydligt i den enkät som kommunen sände ut till en del Grebobor 2023.

Vi uppmanar kommunen att ompröva planen och söka alternativ som inte skadar Grebos karaktär, natur och invånarnas livskvalitet.

Kommunen tackar för synpunkterna. I ett eventuellt kommande detaljplanearbete kommer det att finnas ytterligare möjligheter för berörda fastighetsägare att yttra sig.

Handlingsid KS 2025.606, 2 personer:

Grebo, känt som "**Sköna gröna Grebo**", är en naturnära och idyllisk ort med en stark koppling till landsbygden. Vi invånare ser med stor **oro och frustration** på förslaget att mer än fördubbla antalet invånare genom omfattande exploatering av områden utanför den nuvarande tätorten. Denna plan riskerar att förändra Grebo i grunden – och inte till det bättre.

Att bygga bostäder på områden där människor medvetet har valt att bosätta sig för att slippa tätbebyggelse är ett direkt svek mot de som sökt sig hit för lugnet och närheten till naturen. Att kommunen ens överväger att offra dessa områden för massiv exploatering vittnar om en **brist på respekt för invånarnas val och livskvalitet**.

Vi ser också med bestörtning på planerna att ta skogsområden i anspråk, särskilt skogen bakom Redinge (område 1) och Bockhagsvägen (område 2). Denna skog är inte bara ett ovärderligt rekreatiomsområde för oss Grebobor, utan också **en livsmiljö för skyddade och hotade arter**, såsom hasselsnok, backsvala och ekoxe. Att förstöra dessa ekosystem för att bygga fler bostäder är **oacceptabelt och oåterkalleligt**.

Förslaget om att etablera industribebyggelse i Grebo är **lika oroväckande**. Istället för att bevara Grebos unika och naturnära karaktär hotar detta att förfula området, öka buller och påverka närboendes fastigheter och livsmiljö negativt. Det är obegripligt att kommunen ens överväger en sådan

utveckling i en ort där den lantliga och harmoniska miljön är själva anledningen till att människor vill bo här.

Det är bekymmersamt att kommunens planer riskerar att förändra Grebos unika karaktär utan att i tillräcklig utsträckning ta hänsyn till invånarnas perspektiv. Vi hoppas att kommunen ser värdet i att ompröva dessa planer och istället arbetar för en utveckling som respekterar både ortens särprägel, invånarnas önskemål och de viktiga naturvärden som gör Grebo så speciellt.

Kommunens ställningstagande:

I förslaget till ändring av översiktsplan för Grebo med omnejd bevaras stora delar av naturen och spridningstråk föreslås skapas för att minimera den negativa påverkan på växt- och djurliv. I detaljplaneskedet kommer naturvärdesinventeringar att göras som underlag till eventuell vidare planeringen. Eventuell kan det krävas artskyddsutredningar om de riskerar att påverkas.

Handlingsid KS 2025.807, 2 personer:

Vi som bor på denna sida av väg 35 har valt det av flera anledningar, som nu känns som de ska gå förlorade om denna plan sätts i verket. Att bo nära naturen utan många störande ljud är 2 av anledningarna som gör detta boende attraktivt för oss. Vi är oroliga för konsekvenser som kommer att påverka våra liv och fritid.

Grönområdet bakom Q-star macken och som sträcker sig bort till Komme havsgölen kommer under ev flera år bestå av en arbetsplats med tunga maskiner och andra höga ljud som kommer med husbyggnad. Vi har sett hur många år det tog för Fridas park att få hus på alla tomter. Eftersom marken nära gölen är sank kommer det att behövas pålas, vilket ger höga och ihållande "dunkar" som kommer att vara mycket störande för omgivningen.

I grönområdet fram till Komme havsgölen finns ett rikt djurliv med bl.a hasselsnok, fasaner, igelkottar och många fågelarter som nu kommer att försvinna. När och efter att väg 35 byggs om kommer det att vara långt till ett grönområde/ skogsmark om det blir bebyggelse på "kullen" för oss som bor på Redingevägen.

Sommar 21 hade vi invasion av flugor i bostadsområdet som kom från djurhållningen på jordbruket. (Redinge Lillgård 2). Denna sommar kunde vi inte ha mat ute utan att lägga något över maten. Att äta ute var inte att tänka på, vilket är en av njutningarna i sommartider. Att kunna vädra eller låta dörrar eller fönster stå öppna gick inte. Trots att man hade stängt fick vi varje kväll gå runt med flugsmällor i ca 5- 10 minuter för att slå och dammsuga upp en enorm mängd flugor. Detta blev ett ärende hos Åtvidabergs kommun. Dnr MK-2021- 452/6. Detta var inte det enda tillfället som vi översvämmats av flugor, utan det har varit flera somrar men i kortare perioder. Vid ett av tillfällena lämnade gästerna oss på grund av flugorna. Det gick inte att sova och vi fick spruta med kemikalier inomhus för att få död på dem så det gick att sova tillslut. Vi befarar att det kommer att hända nu igen om lantbruket ska utökas hos [REDACTED]. Vidare befaras att det blir flera konsekvenser om det ska byggas fler tjurstallar såsom lukt, ljud från matkrossar, maskiner, men framför att råmanden alla timmar om dygnet.

Enligt ÖK signerad januari- 25 av kommunen ska köpare av tomter på "kullen" "göras medvetna att det finns lantbruksverksamhet (Redinge lillgård 2) och att "det är av stor vikt att lantbruksverksamheten inte påverkas negativt av detaljplanen, exploateringen eller bostadsbebyggelsen". Innebär det då att kommande boende inte kan klaga på flugproblem mm som kan uppstå?

Om flugproblemet uppstår kommer det för oss att bli en värdeminskning av våra fastigheter och svårt att sälja dessa för det kommer inte vara trevligt att bo kvar.

Vi vill att det skickas ut information och insyn i processen till oss som är närmast boende, eftersom det är inskrivet i köpeavtalet med [REDACTED], så borde det även gå att informera oss andra.

Vi tycker inte att våra skattepengar ska gå till att bygga en privat väg och vad händer med den om köpet hävs? Det kan ju vara så att byggandet inte startar inom 3 år.

Kommunens ställningstagande:

I förslaget till ändring av översiktsplan för Grebo med omnejd bevaras stora delar av naturen och spridningstråk föreslås skapas för att minimera den negativa påverkan på växt- och djurliv. I ett eventuellt kommande detaljplaneskedet kommer naturvärdesinventeringar att göras som underlag till vidare planering. Eventuell kan det krävas artskyddsutredningar om de riskerar att påverkas. Olägenhet p g a djurhållning kan anmälas till kommunens miljöavdelning.

Handlingsid KS 2025.808, 1 person:

Område 2

Denna plan som i ord uttrycker att den skall varsamt ta hänsyn till verksamheter som till exempel hästhållning tyder på att det antingen bara är ord eller att man är totalt omedveten om vad häst och djurhållning innebär. En näringsidkare med hästhållning har att förhålla sig till gällande regler men en kommun som vill exploatera ett område verkar tillsynes inte behöva ta samma hänsyn.

Att påstå att det finns kvar grönområden för rekreation och friluftsliv i och omkring område 2 och 4 är överdrivet, det är 2-300 meter breda små öar av kvarvarande skog, det kommer sannolikt att innebära att en stor del av djurlivet kommer försvinna, marken kommer bli hårt ansträngd och bär, frukt och svamp dör ut.

För Lindgården innebär det att hela gården blir inbyggd på både östra och västra sidan. Det tillsammans med ombyggnationen av väg 35 som ianspråk tar en hel del mark från oss innebär att betesmarken decimeras och ridning blir reducerad till ridhus och paddock. Någon ridning i terrängen som avkoppling för både häst och ryttare omöjliggörs dels på grund av att bebyggelsen blockerar vägen men även för att trycket på de få kvarvarande grönyttorna med största sannolikhet inte medger utrymme för både häst och flanerare. En allvarlig oro är också hundägare med lösa hundar som kan skrämma hästarna och orsaka olyckor. Att ha boende intill eller nära staket där hästarna går leder erfarenhetsmässigt till konflikter med grannarna som vare sig förstår sig på djurhållning eller vilka regler som gäller för till exempel matning. Om det sedan anmäls allergier på grund av hästarna så brukar det leda till att hästarna får flytta. För att sköta gården och hästarna körs det frekvent traktor eller andra maskiner både på vardagar men i synnerhet på kvällar och helger.

Förslaget innebär att verksamheten på Lindgården får läggas om totalt eller avslutas. Det innebär att tillgången till en lokal hästverksamhet med goda bussförbindelser för unga vuxna kommer att försvinna. Ett antal ryttare, mestadels kvinnor får bedriva sin verksamhet på annan plats. Det innebär minskade skatteintäkter och ännu en beskärning i en verksamhet som riktar sig till kvinnor i alla åldrar.

Vår slutsats är att vår typ av verksamhet inte har någon som helst betydelse för att bevara Grebo som den gröna oas den är utan kommunens mål är att göra om Grebo till ett nytt Ekängen, med hjälp av att ianspråkta stor del av naturmarken och att som det så fint heter förtäta. Frågan är hur attraktivt det är att bo där då, många av oss bor på landet på grund av en önskan om natur och livskvalitet i annat fall hade vi bosatt oss i ett vanligt villaområde någonstans. Jag vet åtminstone mitt svar var jag vill bo.

Området som idag utgör ett flitigt använt rekreationsområde för löpträning, mountainbike, rastning av

hundar eller bara en skön promenad i en vacker natur med ett rikt djurliv och gott om bär och svamp riskerar att i framtiden bli ett kompakt villaområde, är det så Åtvidabergs kommun ser på Grebo när samhället ska växa med 150%.

Kommunens ställningstagande:

I förslaget till ändring av översiktsplan för Grebo med omnejd bevaras stora delar av naturen och spridningstråk föreslås skapas för att minimera den negativa påverkan på växt- och djurliv. I ett eventuellt kommande detaljplaneskedet kommer naturvärdesinventeringar att göras som underlag till vidare planering. Eventuell kan det krävas artskyddsutredningar om de riskerar att påverkas.

Handlingsid KS 2025.809, 1 person:

Tyvär upplever jag att den föreslagna översiktsplanen fortfarande inte tar tillräcklig hänsyn till djur, natur och hälsa.

Vi som flyttat till Grebo har gjort det pga närheten till naturen och småskalighet.

Genom att tränga in mer bebyggelse kommer de vilda djuren få ännu mindre plats att röra sig på.

Område 2, 3 bör tas bort helt. Och Område 5 minskas ner till endast delen närmast Norrby. Område 2 är skogar vi ofta vandrar eller springer i tillsammans med barnen. Plockar blåbär o svamp.

Återhämtning. Man kan inte locka hit folk pga naturen och sen bygga bort det mesta! Vart ska hästgården rida ut med sina hästar? Nu finns det gott om stigar men det föreslagna område 2 begränsar ju deras möjlighet till att rida i skogen avsevärt.

Område 3, här har man nyligen gjort insektshotell, även denna skog blir inklämd om det ska klämmas in hus där. Även här finns blåbär, svamp och perfekta stigar att promenera/jogga runt.

Det gäller även den tänkta möjligheten att bygga ut skolan väster om den befintliga skolan. Det blir nära Ärlången med dess natur och djurliv och där är en plats där hjortarna gärna betar. En annan aspekt är att barnen kommer närmare vattnet och kan lättare lockas att gå ner dit utan vuxens sällskap.

Kommunens ställningstagande:

I förslaget till ändring av översiktsplan för Grebo med omnejd bevaras stora delar av naturen och spridningstråk föreslås skapas för att minimera den negativa påverkan på växt- och djurliv. I ett eventuellt kommande detaljplaneskedet kommer naturvärdesinventeringar att göras som underlag till vidare planering. Eventuell kan det krävas artskyddsutredningar om de riskerar att påverkas.

Handlingsid KS 2025.810, 1 person:

Vi som bor på denna sida av väg 35 har valt det av flera anledningar, som nu känns som de ska gå förlorade om denna plan sätts i verket. Att bo nära naturen utan många störande ljud är 2 av anledningarna som gör detta boende attraktivt för oss. Vi är oroliga för konsekvenser som kommer att

påverka våra liv och fritid.

Grönområdet bakom Q-star macken och som sträcker sig bort till Kommehavsgölen kommer under ev flera år bestå av en arbetsplats med tunga maskiner, fordon och andra höga ljud som kommer med husbyggnad. Vi har sett hur många år det tog för Fridas park att få hus på alla tomter. Eftersom marken nära gölen är sank kommer det att behövas pålas, vilket ger höga och ihållande "dunkar" som kommer att vara mycket störande för omgivningen. Vi som är pensionärer kommer att få höra detta hela dagarna när vi är hemma. I grönområdet fram till Kommehavsgölen finns ett rikt djurliv med bl.a hasselsnok, fasaner, igelkottar och många fågelarter som nu kommer att försvinna. När och efter att väg 35 byggs om kommer det att vara långt till ett grönområde/ skogsmark om det blir bebyggelse på "kullen" för oss som bor på Redingevägen.

Vi hade invasion av flugor sommaren 2021 i bostadsområdet som kom från djurhållningen på jordbruket. [REDACTED]. Denna sommar kunde vi inte ha mat ute utan att lägga något över maten. Att äta ute var inte att tänka på, vilket är en av njutningarna i sommartider. Att kunna vädra eller låta dörrar eller fönster stå öppna gick inte. Trots att man hade stängt fick vi varje kväll gå runt med flugsmällor i ca 5- 10 minuter för att slå och dammsuga upp en enorm mängd flugor. Detta blev ett ärende hos Åtvidabergs kommun. Dnr MK-2021- 452/6.

Detta var inte det enda tillfället som vi översvämmats av flugor, utan det har varit flera somrar men i kortare perioder. Vi har fått fira midsommar med all mat under handdukar för att hålla flugorna bort från maten.

Vi befärar att det kommer att hända nu igen om lantbruket ska utökas hos [REDACTED]

Vidare befäras att det blir flera konsekvenser om det ska byggas fler tjurstallar såsom gödsellukt, ljud från matkrossar, fläktar, maskiner, men framför att råmanden alla timmar om dygnet. Vid tidigare tillfällen hördes djurens råmanden på alla dygnets timmar och det skar i hjärtat att veta att de gick i enligt mig trånga leriga utrymmen.

Enligt ÖK signerad januari- 25 av kommunen ska köpare av tomter på "kullen" "göras medvetna att det finns lantbruksverksamhet [REDACTED] och att "det är av stor vikt att lantbruks verksamheten inte påverkas negativt av detaljplanen, exploateringen eller bostadsbebyggelsen". Innebär det då att kommande boende inte kan klaga på flugproblem, höga ljud mm som kan uppstå?

Om flugproblemet uppstår kommer det för oss att bli en värdeminskning av våra fastigheter och svårt att sälja dessa. Det känns som att vi då blir drivna från våra hem för det kommer inte vara trevligt att bo kvar.

Vi vill att det skickas ut information och insyn i processen till oss som är närmast boende, eftersom det är inskrivet i köpeavtalet med [REDACTED] så borde det även gå att informera oss andra.

Vi tycker inte att våra skattepengar ska gå till att bygga en privat väg och vad händer med den om köpet hävs? Det kan ju vara så att byggandet inte startar inom 3 år.

Kommunens ställningstagande:

I förslaget till ändring av översiktsplan för Grebo med omnejd bevaras stora delar av naturen och spridningstråk föreslås skapas för att minimera den negativa påverkan på växt- och djurliv. I ett eventuellt kommande detaljplaneskedet kommer naturvärdesinventeringar att göras som underlag till vidare planering. Eventuell kan det krävas artskyddsutredningar om de riskerar att påverkas. Olägenhet p g a djurhållning kan anmälas till kommunens miljöavdelning.

Handlingsid KS 2025.811, 7 personer:

Vi vill härmed framföra våra synpunkter på planförslaget för område 1: **Komplettering av bebyggelse i Redinge, cirka 1,5 hektar**. Vi motsätter oss starkt denna exploatering och kräver att området stryks från översiktsplanen och återgår till sin tidigare status (före ÖP 2018) som parkområde.

1. Allvarliga brister i information och transparens

Att vi som närboende inte har informerats om dessa omfattande förändringar förrän sommaren 2024 - och då enbart via ryktesspridning - är **oacceptabelt**. Det är anmärkningsvärt att en kommun som stoltserar med att vara "kommunen med framåtanda" under närmare 10 års tid planerar en så genomgripande förändring i vår livsmiljö utan att en enda gång kontakta oss.

Än mer anmärkningsvärt är att kommunen under lera års tid, utan vår vetskap, har fört dialog med den grannfastighet som vi har mangårdsbyggnaden till (██████████), om att förvärva det som i alla år har varit skyddat parkområde, för exploatering till tomtmark.

Genom eftersökning i kommunens diarium fann vi köpekontrakt och att överenskommelser har signerats 13 januari 2025 med ██████████ för att här möjliggöra byggnation av 10-15 tomter (KS 2022/520 4.3.1).

Utöver köpeskillingen på 242 000 kronor, är det med stor häpnad och bestörtning vi konstaterar att köpet dessutom är villkorat av att kommunen åtar sig att **bekosta och anlägga en ny tillfartsväg** (geometrisk standard 30 km/h, anpassad för lastbilstrafik, 24 m) **för ██████████, på motsatta sidan av vår gård**. Denna sida är oerhört värdefull för djur- och naturliv och en viktig del av vårt boende, med naturens tystnad och mörker, skog, ängar och en viktig våtmark med rikt fågelliv. Att skära av den med en väg för tunga transporter vore förödande.

Att kommunen **aktivt finansierar och genomför** en sådan infrastruktursatsning till förmån för en enskild markägare, på bekostnad av en annan, är **fullständigt oacceptabelt**.

Vi har valt att bo här sedan 1998 på en lugn plats utan ljus- och ljudföroreningar. Att bli helt inbyggd av vägar och bebyggelse förstör vår livssituation i grunden.

Byggnationen av 10-15 nya tomter innebär nästan en **fördubbling av det befintliga bostadsområdet**. Att detta har skett utan transparens gentemot oss närboende visar på **en allvarlig brist på respekt och öppenhet i kommunens processer**.

2. Närheten till jordbruk - en störningskälla

I kommunens handlingar påpekas att närheten till jordbruket kan vara ett potentiellt störningsmoment, vilket används som argument för att anlägga den nya vägen. Det visar på en **bristande förståelse för den verkliga situationen**.

Detta är inte ett traditionellt lantbruk, utan en köttproduktionsanläggning där tjurkalvar hålls instängda i boxar och sköts maskinellt. Verksamheten genererar **betydande störningar dygnet runt** i form av buller från maskiner och högljudda djurskrik. Tidigare har verksamheten dessutom orsakat **kraftiga fluginfestationer**, vilket lett till klagomål och ärenden hos kommunen (MK-2021-452).

Det är även värt att notera att markägaren ██████████, som driver lantbruket, själv har **valt att flytta från gården** och bor cirka 1,5 kilometer bort. Detta innebär att han inte upplever den dagliga påverkan som de närboende gör.

3. Miljömässiga risker - förorenad sjö och närhet till bilskrot

Kommunen framhåller närheten till en sjö, Kommehavsgölen, som ett argument för att göra området mer attraktivt.

Detta är djupt missvisande, eftersom gölen i decennier har förorenats av en angränsade bilsprot. Vattenprover har visat på föroreningar. Stora delar av sjökanten utgörs av sumpmark. Att lyfta fram detta område som naturnära och rekreativt är därför missvisande, och det finns en risk att kommunen istället exploaterar ett område med redan påtagliga miljöutmaningar.

4. Byggnation nära befintliga bostäder - försämrad livsmiljö

Området som föreslås för exploatering ligger **direkt intill befintliga bostäder**, vilket innebär att vi som boende här kommer att **tvingas leva med en byggarbetsplats i flera år**.

Buller, damm, tung trafik och långvariga störningar skulle bli en del av vardagen. **Att kommunen väljer att prioritera ny bebyggelse på bekostnad av befintliga invånares livskvalitet är mycket anmärkningsvärt.** En kommun som säger sig värna om sina invånare bör ta denna påverkan på största allvar.

5. Hållbar utveckling måste prioriteras

I en tid då klimatkrisen är en realitet och vikten av att bevara biologisk mångfald är större än någonsin, måste kommunala beslut fattas med **långsiktig hållbarhet i fokus**.

Att exploatera ett område som redan har **påtagliga miljöproblem** och känsliga naturvärden är **ett steg i helt fel riktning**. Istället för att förstöra dessa värden borde kommunen prioritera att skydda sumpmarken, de fåtaliga tallarna med regionalt naturvärde och den lokala vattenmiljön. Att göra bostadsområden istället för att återplantera den nedhuggna skogen skadar natur och djurliv. **Kommunens trovärdighet i miljöfrågor kan verkligen ifrågasättas.**

Med [REDACTED] planerade utökning av lantbruksverksamheten, ett kraftigt utökat villaområde med hårda (asfalterade) ytor, och ombyggnationen av väg 35 med viltstängsel blir tillgängligheten till natur ytterst begränsad på den här sidan av vägen.

6. Slutsats - detta projekt bör stoppas

Område 1 i översiktsplanen (del av Redinge 3:22) är **en olämplig plats för exploatering**. Störningsproblemen, de miljömässiga riskerna och påverkan på befintliga invånare gör att detta projekt **inte bör genomföras**.

Vi kräver därför att kommunen:

1. **Omedelbart stryker område 1 från översiktsplanen.**
2. **Prioriterar mer lämpliga områden för utveckling.**
3. **För en öppen dialog med berörda invånare innan framtida beslut fattas.**

Att driva igenom denna exploatering riskerar att bli **en ekonomisk, miljömässig och social belastning** - inte bara för oss som bor här, utan för hela kommunen.

Vi motsätter oss detta projekt och kräver att kommunen lyssnar på oss närboende.

Kommunens ställningstagande:

I ett eventuellt kommande detaljplanearbete kommer det att finnas ytterligare möjligheter för berörda fastighetsägare att yttra sig, om behov finns kommer en naturvärdesinventeringar att göras som underlag till vidare planering. Eventuell kan det krävas artskyddsutredningar om de riskerar att

påverkas.

Olägenhet p g a djurhållning kan anmälas till kommunens miljöavdelning.

Handlingsid KS 2025.812, 7 personer:

Vi lämnar härmed synpunkter på förslaget till översiktsplan gällande Grebo.

Grebo, även känt som "Sköna gröna Grebo", är en liten och charmig ort med stark anknytning till natur och landsbygd. Kommunens förslag att mer än dubblera antalet invånare genom att exploatera områden utanför samhället väcker stor oro bland oss invånare. Som underlag anges den enkät som kommunen lät genomföra 2023 (se nedan). I den framkommer att invånarna uppskattar närhet till naturen, tystnad, och lugn. Spontana ofta förekommande svar är "naturskönt, grönt, närheten till naturen". Detta rimmar mycket illa med det förslag som nu läggs fram.

Enligt planen föreslås bostadsbyggnation på områden som ligger utanför Grebos tätbebyggda delar. De som valt att bosätta sig i dessa områden har gjort det just för att undvika tätbebyggelse och för att kunna njuta av ett mer naturnära liv. Att nu planera för exploatering på dessa platser strider mot deras val och påverkar livskvaliteten negativt.

Dessutom föreslås det att skog och mark såsom de bakom Q-Star-macken (område 1) och Bockhagsvägen (område 2), ska tas i anspråk för byggnation. Skogen är ett värdefullt strövområde med bär och svamp, viktiga för många Grebobor och en livsmiljö för ett rikt djurliv. I båda områdena finns bland annat fridlysta arter som hasselsnokar, backsvalar och ekoxar, vilka behöver skyddas enligt gällande miljölagstiftning. Att förstöra dessa områden skulle vara en oersättlig förlust för både människor och natur.

Vidare är planen att introducera industribyggnationer i området oacceptabelt. Istället för att förbättra Grebos karaktär riskerar detta att förfula och degradera vårt vackra område. Dessutom kan det påverka närliggande hus och fastigheter negativt genom ökat buller och förändrade förutsättningar.

Det är djupt anmärkningsvärt att kommunen överväger att offra Grebos unika karaktär och miljö i syfte att öka invånarantalet i kommunen. Istället för att förstöra det som gör Grebo unikt, borde fokus ligga på att bevara och utveckla orten på ett hållbart och respektfullt sätt som tar hänsyn till invånarnas åsikter och områdets naturvärden.

Vi uppmanar kommunen att ompröva planen och söka alternativ som inte skadar Grebos karaktär, natur och invånares livskvalitet.

Kommunens ställningstagande:

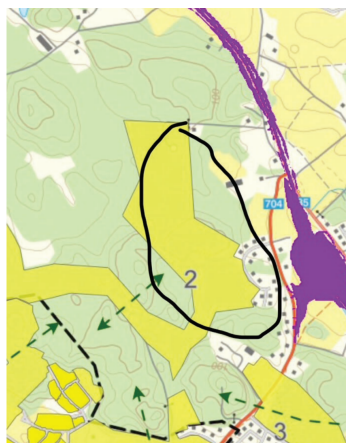
I ett eventuellt kommande detaljplanearbete kommer det att finnas ytterligare möjligheter för berörda fastighetsägare att yttra sig, om behov finns kommer en naturvärdesinventeringar att göras som underlag till vidare planering. Eventuell kan det krävas artskyddsutredningar om de riskerar att påverkas.

Handlingsid KS 2025.813, 1 person:

Hej, vi bor i Grebo och har synpunkter på den nya översiktsplanen framförallt för "del 2" och det planerade området mellan Bockhagsvägen och hästgården. Vi anser att alldeles för stor del av denna skog tas i anspråk.

Närheten till den fantastiska skogen var den allra största anledningen till att vi valde att bosätta

oss just på Bockhagsvägen. Vi tycker det är helt ok med viss utökning av området om det sker i betydligt mindre omfattning. Se bifogad bild.

Kommunens ställningstagande:

I ett eventuellt kommande detaljplanearbete kommer det att finnas ytterligare möjligheter för berörda fastighetsägare att yttra sig, om behov finns kommer en naturvärdesinventering att göras som underlag till vidare planering. Eventuell kan det krävas artskyddsutredningar om de riskerar att påverkas.

Handlingsid KS 2025.814, 2 personer:

Jag bor i Grebo med min familj, sambon och 2 barn. Vi vill absolut å det starkaste protestera mot planen på utbyggnaden av Grebo!!!! Vi flyttade till Grebo för att bo i lugn miljö med mycket natur obebyggd runt om kring oss. Denna plan ni har är allt annat än det. Protest! Nej tack!

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.815, 7 personer:

Lämnar härmed synpunkter gällande **område 2** i planbeskrivningen. Platsen är belägen mellan bostadsområdet Fridas Park och Katrineberg och föreslås bli tomtmark. Området omfattar cirka 36,7 ha skog (jfr kommunens förslag sommar 2024: 30 ha och 55 tomter).

Citerar kommunens förslag: "2) I området väster om Bockhagsvägen och Grebovägen kan det befintliga bostadsområdet utvecklas vidare, både åt norr och åt sydost/ost. Området är cirka 36,7 hektar. Terrängen präglas av tall-, gran- och barrblandskog. Bebyggelse ska anpassas varsamt till topografi och vegetation, med respektavstånd till befintliga bostäder och lantbruksenheter med till exempel hästhållning. Vid en exploatering ska gröna kopplingar göras mellan grönområdena som omger området."

Önskar härmed att hela förslaget område 2 helt stryks från översiktsplanen.

Nedan följer motiveringar:

1. Vacker skog förstörs

Detta område är idag en stor sammanhängande vacker skog som hela Grebo har tillgång till. I skogen finns fina ridstigar, mountainbike-slingor, spring- och gångstigar, mycket vilt, svamp och bär. Skogen ligger i direkt anslutning till Katrineberg, Fridas Park (Bockhagsvägen) och Norrby. Att många har nära till skogen förhöjer livskvaliteten i vardagen och förstärker känslan av byns signum "Sköna gröna

Grebo".

Det finns inte så mycket annan större skog som är lättillgänglig för Grebos invånare inom gångavstånd, särskilt inte efter att mycket skog exempelvis kring elljusspåret har huggits ut, så om detta område görs om till tomtmark blir det ännu mindre natur i Grebo.

Förut, innan området närmast paddocken på Lindgården höggs ner, var stigarna och skogsområdet ännu mer tillgängligt från Grebohållet via Fridas Park. Att ta ner de stora granarna bedömdes nödvändigt på grund av barkborreangrepp. Denna del av skogen är nu återplanterad och återhämtning pågår efter markberedningen och planteringen, och stigar håller på att återskapas.

Den förändrade trafiklösning då väg 35 stängslas in kommer att försvåra för boende öster om väg 35 att enkelt (till fots) få tillgång till skogsmark för friluftsliv (kommer att behöva gå över framtida bron), och detta begränsas ytterligare om förslagsområde 2 blir verklighet.

Om skogen försvinner påverkas många av de som valt att bo i Grebo negativt, då man förlorar en väsentlig del av "det som gör Grebo till Grebo" med närheten till naturen, som ju är en stor anledning till att välja att bo på landsbygden (se exempelvis svaren i kommunens enkät 2023 som upprepar naturvärden och "Sköna Gröna Grebo").

2. Friluftsliv i skogen begränsas starkt

Området är alltså idag en mycket viktig plats för friluftsliv för de som bor i Grebo med omnejd. Det innefattar terränglöpning, orienteringsträning, cykling (mountainbike), svamp- och bärplockning, hundpromenad och hundträning (sök och spår), jakt och ridning.

Möjligheter till detta kommer att kraftigt begränsas, eller försvinna helt, om ett så stort antal fastigheter som planeras skulle byggas. Det talas om "varsam" bebyggelse, men utplacering av så mycket som 55 tomter i det tidigare förslaget (antal uppges inte i det reviderade, men storleken är densamma), skulle förstås innebära huggning av en stor del av befintlig skog (utan återplantering eller restaurering), grävarbeten för VA/fiber och asfaltering av vägar och att naturen omvandlas till villaträdgårdar.

3. Stor bär- och svamptillgång som skulle försvinna

Skogen i område 2 är ett stort förråd av svamp och bär, något som särskilt bör lyftas fram. Varje år görs stora fynd av kantareller, svart trumpetsvamp, Karl-Johan och andra goda matsvampar, tillsammans med mängder av blåbär och lingon som frysarna fylls med. Att förstöra sådan rikedom som är fritt tillgänglig för alla enligt Allemansrätten vore direkt olämpligt. Idag på 2020-talet borde vi veta bättre, eftersom vi vet vikten av resiliens och hållbarhet, förutom att det är en trevlig aktivitet att kunna samla sin egen mat.

Det monetära värdet kan vara intressant att uppskatta. Det kan troligen uppgå till tusentals kronor per familj och år om motsvarande mängd till denna kvalitet skulle köpas i mataffären.

4. Hästverksamhet - buffertzonen och etiskt korrekt hästhållning omöjliggörs

Med förslaget för område 2 blir hästverksamheten på Lindgården omringad av bebyggelse på alla sidor utom längs väg 35. Det skulle påverka den väldigt negativt, troligtvis till den grad att den skulle tvingas upphöra.

Vi har stallplats på Lindgården sedan många år, och skulle därmed bli direkt berörda, vilket kanske skulle innebära att vi måste sluta ha häst eller flytta.

Nedan redogörs detaljerat för vad hästverksamhet innebär, på förfrågan från planarkitekterna vid informationsmöte 25 juli då det upplystes om att de inte själva har kunskap om hästhållning.

Inledningsvis bör det poängteras att Lindgården drivs som en säker hästgård som sköts mycket omsorgsfullt och med stor kunskap (av en familj i två generationer), med hållbar och etiskt korrekt hästhållning för häst och ryttare/hästägare med familjer och medryttare och omgivande natur och ekologi.

I Översiktsplansförslaget (benämns fortsättningsvis ÖP2024) står att "bebyggelse ska anpassas varsamt med respektavstånd till lantbruksenheter med till exempel hästhållning". Lantmäteriets satellitbild visar hästhagarna, ungefärligen inritade med rött på bilden till vänster. När reviderade ÖP2018-förslaget (mitten) läggs på Lantmäteriets bild syns närheten till hästverksamheten i den högra bilden. Förändringen mot tidigare förslag är att området kortats av men fortfarande är mycket nära hästverksamheten.

I Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB, 2024) anges att det är svårt att bedöma exakt vilket avstånd som är lämpligt, men att Folkhälsomyndigheten rekommenderar skyddsavstånd till bebyggelse på 200 meter från hästhagar och stall. Vidare står det i MKB (sid 56) att "det planeras inte för något nytt bostadsområde i närheten av ridanläggningen", vilket ju inte stämmer, men beror på hur "i närheten" definieras. Satellitbilderna med ÖP2022-förslaget område 2 visar att det är mycket nära hästhagarna.

I kommunens förslag ligger Område 2 alltså delvis betydligt mindre än 200 m från hästhagarna och med många tomter fördelade över hela området (om MKB 2024 stämmer). I själva verket behövs dessutom en ännu större buffertzon runt en så pass stor hästgård med så många hästar som Lindgården. Gödselhantering och utfodring innebär traktorljud på olika tidpunkter under dygnet, vardag som helg, och hästspillningen orsakar givetvis lukt och flugor, störningens omfattning beror på hur vinden ligger. Dessutom finns andra större risker med villor i närområdet. Hur säkert en hästgård än drivs finns alltid en viss risk att en eller flera hästar sliter sig, och hamnar lösa utanför inhägnat område. Hur mycket det än förebyggs kan stängsling gå sönder (exempelvis på grund av att hästar gnager på stolpar), och en häst kan i värsta fall råka spränga staket, hoppa över eller gå under det; det är ju levande djur vi har att göra med kraft och tyngd av ca ett halvt ton.

Det i dagsläget nära avståndet till väg 35 är inte optimalt men hanterbart. Ett framtida viltstängsel skulle säkra upp i den riktningen.

Så som det är idag har vi en god säkerhetszon mot skogen. Den skulle troligen helt försvinna om område 2 med troligen ca 55-60 tomter på dessa 36,7 hektar skulle förverkligas längs med hästverksamhetens område.

Lägg därtill uteritter och skogspromenader med häst som är en viktig del i en sund hästhållning. På Lindgården varvas ridning i paddock och ridhus med skogspromenader och uteritter (dvs vid hand,

tömkörning eller uppsuttet) en till fem gånger i veckan. Med befintligt antal hästar blir det ca 10-50 uteritter i veckan i skogen bakom stallet (med hästar i alla åldrar, dvs även unghästar). Optimalt vore förstås om skogen tillhörde ridcentret, men Allemansrätten tillåter också uteritter och skogspromenad med häst utan problem. Tomtmark för 55-60 villor med asfalterade vägar och garageuppfarter etc skulle i princip omöjliggöra uteritter. Vi rider ibland igenom Fridas Park men det hör till ovanligheterna, dels av säkerhetsskäl, dels för att ridning på slät asfalt inte är optimalt för hästhovar och järnskor (viss risk att hästen halkar särskilt om det är branta backar).

Om det inte går att rida ut i skogen från Lindgården resulterar det med hög sannolikhet i att många i stället kommer att transportera sina hästar till platser där det går att rida ut, alternativt väljer annan stallplats för sin häst.

Att inte ha möjligheten att gå ut med häst i skog och mark talar dessutom emot den typ av hållbar och naturlig hästhållning som Lindgården satsar på, dvs lösdrift där hästar går i hagar dygnet runt och för häst och ryttare att mycket enkelt komma ut i naturen i direkt anslutning till gården på långritter eller korta uppvärmnings- eller avskrittningssturer i vardagen.

Utan förslaget område 2 är läget för hästgården Lindgården i det närmaste perfekt för hållbar hästhållning, i och med att många hästägare och medryttare med familjer enkelt kan ta sig till sin häst till fots eller cykel, eller i samband med jobbresor (buss eller bil) mellan Linköping och Åtvidaberg. Regionala och nationella tränare besöker gärna Lindgården och håller utbildningar här, på grund av dess goda förutsättningar. Detta minskar ytterligare behovet av att transportera häst och ryttare till träningar och aktiviteter, dvs Lindgården bidrar till rejält minskade utsläpp och andra risker som följer med att transportera häst. Detta är annars vanligt från mindre stall som inte har dessa faciliteter.

Ytterligare en god aspekt med Lindgårdens hästhållning är det lokala kretsloppet. Foder tas från den egna gården och lantbrukare i närområdet, som får gödsel från hagarna (som mockas ur regelbundet), dvs minimala transporter. Dessutom har gården investerat i solpaneler för sin eldrift.

Det vore mycket illa om förslaget omöjliggör Lindgårdens verksamhet, och önskvärt om kommunen istället har en stöttande dialog för att hjälpa till att utveckla den, eftersom det är stor attraktivitet för ett område som Grebo att kunna erbjuda ett bra stall med kvalitetssäkrad hästhållning och närhet till naturen.

5. Skogen för biologisk mångfald och som kolsänka

I den Miljökonsekvensbeskrivning (MKB 2024) som kommunen tagit fram står bland annat att skyddsåtgärder bör vidtas för att minimera påverkan på växt- och djurliv generellt, och det står att byggnation och anläggningar i området bör göras med minsta möjliga ingrepp i naturmiljön och att **områden med fridlysta och rödlistade arter bör undvikas.**

I området finns idag ett rikt djurliv med hjort, rådjur, vildsvin, älg och många fridlysta arter, så som ekoxe (fridlyst enligt Eus habitatdirektiv Natura2000, eftersom den är sällsynt i eklandskapet söder om Linköping). Vegetationen är inte enbart "tall-, gran- och barrblandskog" (exempelvis en är vanlig) som det anges i MKB 2024, utan en hel del mycket ädellövträd också (exempelvis gott om ek).

Vi konstaterar också att skogen som område 2 finns i delvis är klassificerad som viktigt naturområde enligt Naturvårdsprogrammet i Åtvidabergs kommun.

Enligt MKB 2024 har kommunen en "Handlingsplan för klimatanpassning" (ÅKF:2021.8), och det anges behov av särskilt relevanta åtgärdsförslag för att motverka framtida klimatförändringar för

Grebo enligt följande (utdrag ur matrisen sida 23-24, vår markering med fetstil):

- För människors hälsa: "För att hålla nere temperaturen **bör vegetation och träd sparas**. Nya träd planteras och **andelen hårdgjorda ytor minimeras**."
- För naturmiljön: För biologiska och ekologiska effekter: "Bevaka invasiva arter. **Spara träd och vegetation. Plantera nya träd. Minimera mängden hårdgjorda ytor**. Skogsbruk på kommunal mark bör drivas på ett hållbart sätt genom kontinuitetsskogsbruk." För att motverka hög temperatur: "**Spara träd och vegetation. Plantera nya träd. Minimera mängden hårdgjorda ytor**."

Sammantaget menar vi att område 2 är ett mycket dåligt förslag som förstör det enda stora sammanhängande och tillgängliga skogsområdet vi har i direkt anslutning till Grebo.

Kommunens ställningstagande:

I ett eventuellt kommande detaljplanearbete kommer det att finnas ytterligare möjligheter för berörda fastighetsägare att yttra sig, om behov finns kommer en naturvärdesinventeringar att göras som underlag till vidare planering. Eventuell kan det krävas artskyddsutredningar om de riskerar att påverkas.

Handlingsid KS 2025.816, 1 person:

Vi valde att bo i Grebo tack vare närheten till naturen. Denna plan kommer att ta bort mycket av det som lockar att bo här. Vi ser helst att man låter bli att bygga på all mark med skog/grönområde. Det räcker med utbyggnaden i Norrby.

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.818, 2 personer:

Yttrandet behandlar enbart områden som direkt eller indirekt berör både Lindgården och dess verksamhet samt Grebo Sandbacken 1.

Område 2

Denna plan som i ord uttrycker att den skall varsamt ta hänsyn till verksamheter som till exempel hästhållning tyder på att det antingen bara är ord eller att man är totalt omedveten om vad häst och djurhållning innebär. En näringsidkare med hästhållning har att förhålla sig till gällande regler men en kommun som vill exploatera ett område verkar tillsynes inte behöva ta samma hänsyn.

Att påstå att det finns kvar grönområden för rekreation och friluftsliv i och omkring område 2 och 4 är överdrivet, det är 2-300 meter breda små öar av kvarvarande skog, det kommer sannolikt att innebära att en stor del av djurlivet kommer försvinna, marken kommer bli hårt ansträngd och bär, frukt och svamp dör ut.

För Lindgården innebär det att hela gården blir inbyggd på både östra och västra sidan. Det tillsammans med ombyggnationen av väg 35 som ianspråktar en hel del mark från oss innebär att betesmarken decimeras och ridning blir reducerad till ridhus och paddock. Någon ridning i terrängen som avkoppling för både häst och ryttare omöjliggörs dels på grund av att bebyggelsen blockerar vägen men även för att trycket på de få kvarvarande grönytorerna med största sannolikhet inte medger utrymme för både häst och flanerare. En allvarlig oro är också hundägare med lösa hundar som kan skrämma hästarna och orsaka olyckor. Att ha boende intill eller nära staket där hästarna går leder erfarenhetsmässigt till konflikter med grannarna som vare sig förstår sig på djurhållning eller vilka regler som gäller för till exempel matning. Om det sedan anmäls allergier på grund av hästarna så brukar det leda till att hästarna får flytta. För att sköta gården och hästarna körs det frekvent traktor eller andra maskiner både på vardagar men i synnerhet på kvällar och helger.

Förslaget innebär att verksamheten på Lindgården får läggas om totalt eller avslutas. Det innebär att tillgången till en lokal hästverksamhet med goda bussförbindelser för unga vuxna kommer att försvinna. Ett antal ryttare, mestadels kvinnor får bedriva sin hobbyverksamhet på annan plats. Det innebär minskade skatteintäkter och ännu en beskärning i en verksamhet som riktar sig till kvinnor i alla åldrar.

Vår slutsats är att vår typ av verksamhet inte har någon som helst betydelse för att bevara Grebo som den gröna oas den är utan kommunens mål är att göra om Grebo till ett nytt Ekängen, med hjälp av att ianspråkta stor del av naturmarken och att som det så fint heter förtäta, Frågan är hur attraktivt det är att bo där då, många av oss bor på landet på grund av en önskan om natur och livskvalitet i annat fall hade vi bosatt oss i ett vanligt villaområde någonstans. Jag vet åtminstone mitt svar var jag vill bo.

Området som idag utgör ett flitigt använt rekreationsområde för löpträning, mountainbike, rastning av hundar eller bara en skön promenad i en vacker natur med ett rikt djurliv och gott om bär och svamp riskerar att i framtiden bli ett kompakt villaområde, är det så Åtvidabergs kommun ser på Grebo när samhället ska växa med 150%.

Vi kommer inte vilja bo i ett nytt Ekängen.

Kommunens ställningstagande:

I ett eventuellt kommande detaljplanearbete kommer det att finnas ytterligare möjligheter för berörda fastighetsägare att yttra sig, om behov finns kommer en naturvärdesinventeringar att göras som underlag till vidare planering. Eventuell kan det krävas artskyddsutredningar om de riskerar att påverkas.

Handlingsid KS 2025.819, 1 person:

Vill lämna in följande synpunkter då jag/vi bor i norrbyområdet.

För det första kommer ni ju bygga in våra hus totalt och omringa dem med nya bostadsområden, och ödelägga en hel del åkermark samt mycket grönytor. Detta var ju en stor anledning till att vi flyttade till Grebo och just det hus vi bor i. För de fria ytorna och lugna område vi bor i och nära till mycket skog och mark där man kan utföra fritidsaktivitet, gamla som unga. Förstår tänket framåt absolut. Men förstår inte riktigt tänket med att bygga in våra friliggande villor som ligger insynsskyddat ifrån andra. Vilket kommer att försvinna i och med den nya översiktsplanen. Särskilt de tomter som ska byggas på åkermarken bakom våra hus.

Vilket jag och fler av grannarna motsätter oss.

Kommunens ställningstagande:

I ett eventuellt kommande detaljplanearbete kommer det att finnas ytterligare möjligheter för berörda fastighetsägare att yttra sig.

Handlingsid KS 2025.821, 1 person:

Jag anser att förslaget om ändrad översiktsplan är uselt och hoppas att förslaget skrotas. Här är det nödvändigt att fråga vad medborgarna tycker och tänka om.

Jag och många bekanta har flyttat till, och trivs i, Grebo p.g.a. ortens storlek och närheten till naturen. Våra bostadsområden ligger i anslutning till fina skogar som ger möjlighet till daglig rekreation i olika former. Enligt den nya översiktsplanen är tanken att stora delar av denna nära natur ska bort till förmån för bostäder. Förslaget väcker bestörtning och gör oss ledsna. Vart ska

vi som trivs på en liten ort, där vi har skogen och sjön nära flytta?

Tänk om!

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.823, 1 person:

Anledningen att vi flyttade till Grebo var just för att det är ett litet samhälle med nära till skog och natur. Grebo kallas ju i många avseenden just sköna gröna Grebo. Att bygga ut Grebo på det sätt som uppges här kommer närheten till skog och natur att bli längre för oss som valt att bosätta oss här tidigare. Speciellt påverkade blir vår familj av etapp 2 väster om Bockhagsvägen då vi har skogen mitt över vägen i dagsläget. Vi på Bockhagsvägen har ju valt att bosätta oss utanför Grebo "centrum" för att inte hamna mitt i smeten och trängas. Vi vill behålla Grebo som dess slogan är "Sköna gröna Grebo."

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.829, 1 person:

En utomordentligt dålig plan för Grebos framtid! Här lever vi med skogen inpå knuten, vi trivs så. Alla som flyttar hit, gör det av just den anledningen! Vi känner/ känner igen varandra, alla hälsar på alla, barnen är trygga i det. Tryggheten i att kunna låta barnen rusa fritt i skog och mark, utan oro för att känna att vi inte vet vilka alla är!

Nej, skrota förslaget!

Grebo är så stort som det ska vara! Skog, sjö och mark mår inte bättre av att utveckla vår lagom stora by!

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.830, 2 personer:

Vi tittade på översiktsplanen och ser att planen ser ut att ta bort stora delar av anledningen till att vi flyttade hit. Vi vill ha sköna gröna Grebo. Nu ska mycket att detta tas bort. Område nr 4 känns så synd att man ska ta bort charmen ner mot sjön. Vi bor vid skolan och affären och vi är oroliga att det ska bli mycket mer trafik som kommer att göra att vårt husvärde sjunker för vem vill bo där det är kaos med bilar som ska till affären skolan o förskolan det är ganska mycket och rörigt redan som det är vissa tider.

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.831, 2 personer:

Hej, vi motsätter oss initiativet till ändrad översiktsplan i Grebo. Vi värnar om ortens småskalighet och närheten till naturen. Förslaget hotar skog och djurliv och riskerar att försämra livskvaliteten för oss invånare. Planen är usel och borde skrotas!

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.832, 1 person:

Låt Sköna Gröna Grebo förbli SKÖNA GRÖNA GREBO även i framtiden. Bli därför återhållsamma med skövling av vår fina natur i närområdet. Låt djur och natur leva så orört som möjligt.

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.833, 1 person:

Jag motsätter mig förslaget om ändrad översiktsplan i Grebo. För någon som mig som har växt upp i Grebo och gärna i framtiden vill hitta hem hit igen, så anser jag att detta förslag inte är något som gynnar Grebo utan endast kommer förstöra det som vi mest håller kärt här. Förslaget hotar våra djur

och vår natur, vår otroligt vackra skog och lugna liv. Jag, och övergripande majoritet i Grebo, vill ha kvar vår natur och skog som den är. Förslaget som kommit nu är inte ett förslag som värnar om Grebos bästa eller dess invånare. Vi vill ha kvar vår skog och natur som den är. Förhoppningsvis kan ni tänka om och försöka förstå vad vi i Grebo vill ha, och det som gör Grebo till just Sköna Gröna Grebo.

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.834, 1 person:

Jag vill skicka en protest mot byggplanerna i Grebo. Det är långt mer byggande än vad någon verkar förstått. Det är inte den miljö vi som flyttat hit vill ha. Vi har valt Grebo för naturen och att få bo i ett mindre område. Att få ha naturen som rekreation och få tillgången att ha den som en energipåfyllare. Många som bor i stan och lider av psykisk ohälsa saknar just detta med att ha naturen omkring sig. Det finns så mycket forskning kring djur och naturens positiva effekt för människans välmående. Det är inte rätt att ta bort detta för alla Grebos invånare. Tänk på människors hälsa och välmående!

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.835, 1 person:

Jag ser många fördelar med förslaget ni tagit fram för Grebos utveckling men är ändå lite "orolig" för vad det kan innebära. Vi bor precis utanför samhället och gillar den här känslan av att det är en trevlig och mysig liten ort med mycket natur och närhet till litet bad o.s.v. Den känslan hoppas jag ska finnas kvar även efter bebyggelserna, att åverkan på skog och mark såklart är medräknat i förslagen.

Det vore önskvärt att även räkna in vår lilla livsmedelsbutik och skola, kanske behöver matbutiken byggas ut eller byggas ny. Och skolan utöka från Förskoleklass upp till nian för att kunna ha kvar våra barn i samhället och inte behöva flytta dem till Åtvidaberg i högstadiet? Med en ökning från 1000 till närmre 2500 invånare behöver detta ses över ganska snart.

Jag hoppas att mina barn får växa upp i ett litet tryggt Grebo med närhet till det mesta och fina grönområden. Vi älskar att bo här!

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.835, 1 person:

Jag tycker att förslaget om ändrad översiktsplan är uselt och hoppas att det skrotas. Jag har flyttat till, och trivs i, Grebo p.g.a. ortens storlek och närheten till naturen. Våra bostadsområden ligger nära fina skogar som ger möjlighet till daglig rekreation av olika slag. Med den nya översiktsplanen är tanken att stora delar av denna nära natur ska bort till förmån för bostäder. Förslaget väcker bestörtning och gör många besvikna. Vart ska vi som trivs på en liten ort, där vi har skogen och sjön nära flytta? Tänk om!

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.837, 1 person:

Hej, jag har synpunkter på ändringen av översiktsplanen på Grebo. Jag har vuxit upp i Grebo och alltid uppskattat att det är ett litet och naturnära samhälle. Just närheten till skogen och lugnet är det som gör Grebo unikt och trivsamt att bo i. Om skogen skulle försvinna till förmån för mer bebyggelse skulle det kännas som en stor förlust, både för mig och för framtida generationer som inte kommer få uppleva Grebo på samma sätt. Den lugna och trivsamma känslan över byn kommer bytas ut till något mer opersonligt.

Det är viktigt att tänka på vad som gör en plats attraktiv att bo på. Grebo har alltid varit ett samhälle där gemenskap och närheten till naturen varit centrala delar av livet. Den speciella känslan över Grebo riskerar att försvinna och istället skapa en mer anonym och tätbebyggd miljö.

Skogen har en viktig funktion för oss som bor här. Den bidrar till god hälsa genom att ge oss en plats för återhämtning, motion samt en trygg plats för barn att leka och växa upp i. Att ta bort skogen kommer försämra livskvaliteten för oss som bor här och därmed försämra hälsan för en stor del av kommunens invånare, det känns som en felprioritering i en tid där psykisk ohälsa ökar, framför allt hos unga?

Jag hoppas ni kan se värdet i att bevara Grebos unika karaktär, för nutida och framtids generationers skull.

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.839, 1 person:

Förslaget till ändring av översiktsplan för Grebo med omnejd är bristfälligt och kortsiktigt, då det saknar en genomtänkt strategi för att bevara Grebos unika karaktär och landsbygdens attraktivitet. Trots att det talas om "framtida bra utveckling" fokuserar planen ensidigt på exploatering och infrastrukturförändringar, utan att tydligt redovisa hur man avser att hantera de negativa konsekvenserna av ökad trafik, ökat tryck på natur- och rekreationsområden samt riskerna för att Grebo förlorar sin småskaliga och naturnära identitet.

Ett av de mest allvarliga problemen är att skolans kapacitet inte kommer att hänga med i utvecklingen. Med en befolkning som riskerar att fördubblas på kort tid saknas en realistisk plan för hur skolor och annan samhällsservice ska klara av det ökade trycket. Redan idag är resurserna ansträngda, och att på detta sätt driva igenom en storskalig expansion utan att säkerställa att grundläggande behov kan tillgodoses är oansvarigt.

Vidare är det anmärkningsvärt att processen verkar ha präglats av bristfällig dialog med de boende. En kort samrådsperiod under sommarmånaderna, då många är bortresta, är långt ifrån tillräcklig för att säkerställa en verkligt demokratisk planeringsprocess. Många har valt att bosätta sig i Grebo just för den lilla, trygga gemenskapen och närheten till naturen – en kraftig expansion av samhället riskerar att fullständigt förändra dess karaktär. Att på kort tid dubblera invånarantalet utan en långsiktig plan för integration och sammanhållning är inget annat än en katastrof.

Sammanfattningsvis framstår förslaget som ogenomtänkt, stressat och mer inriktat på att tillgodose externa intressen än att värna om Grebos unika värden. En verkligt hållbar utveckling kräver mer än bara nya bostäder och vägar – det kräver en plan som på allvar tar hänsyn till både miljö, kultur och de människor som bor här.

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.840, 7 personer:

Under samrådstiden 27 maj till 28 juli 2024 fanns möjlighet att lämna synpunkter på förslaget till ändring av översiktsplan för Grebo med omnejd. Inkomna yttranden har sammanställts i en samrådsredogörelse och förslaget har reviderats.

Det är glädjande att område 9 i det tidigare förslaget (vår 2024) har strukits. Områden 10 och 11 som i planbeskrivningen om totalt ca 21 hektar grönområde kvarstår dock i det reviderade förslaget.

"Kommunens ställningstagande: Föreslagna verksamhetsområden svarar mot ett uttalat intresse både från intresserade från Linköping men även för att kunna erbjuda möjligheter till etableringar inom Åtvidabergs kommun i stort. Område med beteckningen 9 har tagits bort samt de delar av verksamhetsområdet som var närmast Fridas Park."

Därför inkommer här samma synpunkter som tidigare med **önskan om att föreslagna områden för verksamhet "Vid trafikplats Redinge" (område 10) och "Området mellan väg 35 och Mårsång" (område 11) stryks från översiktsplanen.**

OMRÅDE	Antal hektar (ca)	Verksamhet? (enligt förslag 2024 och 2025)	Typ av mark som tas i anspråk	Övrigt	Kommentarer/frågor
9) Vid Norra Redinge	5,5 hektar	"ett område för verksamheter med gott skyltläge till väg 35"	Skog- björkar mostadels "tar ingen odlingsbar mark i anspråk"	Anslutning till området från väg 35 kan ske cirka 300 meter söderut vid en så kallad spansk sväng/ögla på väg 35	300 m till infart (ok) 3 km från Grebo centrum. Struket i nya ändringsförslaget av ÖP2018 (27 januari 2025).
10) Vid trafikplats Redinge	Tidigare förslaget (vår 2024): 7,2 hektar+ 17 hektar (varav 5 hektar odlingsbar mark).	"Bra tillgänglighet och skyltläge för utveckling av service, handel och andra verksamheter."	Anges inte i ändringsförslaget av ÖP2018. Det är: Betesmark, skog (ädelö), vattendrag med våtmark.	"komplettering av befintlig struktur av verksamheter" Området närmast Redinge trafikplats blir en knutpunkt där olika trafikslag möts samt omstigning för allmänna kommunikationer.	1,5 km från Grebo skola/affär Låter som att detta blir ett "resecentrum" där de flesta bor i Grebo (övriga resande Lkp-Åbg åker förbi utan att stanna). Ska Grebo centrum flyttas hit? Men nästan ingen bor ju här?
11) Område mellan väg 35 och Mårsång	Nya förslaget (jan 2025): 21 ha sammanlagt	"bra skyltläge mot väg 35 och byggnader på området kan verka som bullerdämpande mellan väg 35 och bostadsområdet Mårsång"	På området finns ett så kallat dikesföretag, vid en eventuell exploatering bör en markteknisk undersökning göras.	Anslutning till området kan ske via verksamhetsområdet vid trafikplats Redinge samt eventuellt med en förlängning av Mårsångsvägen åt öster.	Grönområden blir asfalterad yta? Hur kan byggnader med verksamhet bli buller-dämpande, är inte dessa "bullerskapande" jfr med tyst skog med fågelkvitter?
SUMMA	Ca 21 hektar				

Nedan följer ett antal funderingar som gör oss tveksamma till om det är värt att använda så mycket grön-, skogs- och ängsmark som föreslås för område 10-11.

1. Attraktiva områden för verksamheter?

Grebo ligger mitt emellan (med kort bilresa) de större orterna Åtvidaberg och det snabbt växande Linköping. I förslaget till ändring av översiktsplan i Grebo med omnejd (kallas fortsättningsvis "ändringsförslag ÖP2018") anges att "Grebos strategiska läge bidrar till intresset för utveckling av attraktiva områden för verksamheter i anslutning till väg 35" (avsnitt Verksamheter i StoryMap).

Hittills har det varit tveksamt för verksamhet längs väg 35 där den nuvarande QStar-macken är (dvs vid det nu föreslagna område 10). Många passerande stannar och tankar, hämtar pizza eller äter på pizzerians uteservering, men i övrigt har inte någon verksamhet att tala om etablerats här på många decennier.

Frågor:

1 a) Vilket underlag avseende områden för verksamheter baseras ändringsförslag ÖP2018 på?

- Hur många i Grebo driver redan idag verksamhet? Var drivs den och varför denna placering? (T ex nära till kunder, tillgång till arbetskraft eller andra resurser, driver företag hemmavid.)
- Det vore intressant att se fördelningen över var Grebo-företag har sina kunder och vilken typ av kunder? I Grebo, Åtvidaberg, Linköping, regionen, landet, internationellt? Vad saknas i Grebo för att kunna driva verksamhet här (för de som så önskar)?

- Hur stor är investerings- och betalningsviljan? (T ex investering i nybyggnation i Grebo på område 10, 11 respektive månadskostnader för t ex hyra - vad är den ekonomiska fördelen med Grebo?)

1 b) Hur ser det ut med attraktivitet för verksamheter i liknande byar på liknande avstånd till större orter som Åtvidaberg och Linköping? Hur är trenden framöver?

Några försök till svar på fråga 1b) följer. Empiriskt talar inte trafikmönstret för att handel i Grebo kommer att lyckas:

- Jobbpendlare mellan Åtvidaberg och Linköping (inklusive boende i Grebo med omnejd) har redan gjort sina ärenden i Åtvidaberg eller Linköping och vill komma hem så snabbt som möjligt; stannar troligen inte i Grebo som är "mitt emellan" eller tar en avstickare till t ex Pepparkvarnen i centrala Grebo. För hur många är det aktuellt att stanna till i Grebo affär där den nu ligger?
- På fredagskvällar, eller dag före långhelger och semester, åker Linköpingsborna (med omnejd) till sina ställen vid kusten. På söndag eftermiddag/kväll i slutet av långhelger och semester åker de hem från sina ställen vid kusten, tillbaka till Linköping (med omnejd). Hur många av dessa är intresserade av att stanna vid verksamheter i Grebo?
Jämför kanalturism vid Berg eller Stavsätter kafe med hemgjord glass och butik. Men denna typ av ställe är attraktiva i sig vid kanalen, respektive fin skog och sjö nära till.
- Om Grebo växer till 2500 invånare kan vi jämföra med Sturefors (3000 invånare) eller Linghem (2500). Ungefär den nivån på livsmedelsaffär och service är att vänta.

Text om Linghem (hämtat på Wikipedia 2024, text från 2020): Linghem ligger ca 12 km från Linköping. *"Samhället saknar egen industri och pendling sker främst till Linköping, men även till viss del till Norrköping."*

Det anges i inledningen till ändringsförslag ÖP2018 att samråd har hållits med Region Östergötland och Linköpings kommun och ett "avgränsningssamråd" med Länsstyrelsen, samt att kommunens olika verksamheter har fått möjlighet att ta del av förslag och komma med synpunkter. Denna process kanske har gett planarkitekterna och utredare för förslaget underlag som stärker behovet av områdena 10 och 11, som det i så fall vore intressant att få ta del av.

2. Underlag för handel och service?

Grebo är den del av Åtvidabergs kommun som ligger närmast det snabbt växande Linköping och det är redan idag en utmaning för kommunen att få handeln inne i Åtvidaberg att blomstra, och den lilla lokala Nära dig-butiken att gå runt. Om handeln skulle utvecklas i ändringsförslag ÖP2018-områdena 10 och 11 längs väg 35 riskerar det att ta kunder från butiken i centrala Grebo (vid skolan) och från Åtvidabergs centralort.

Frågor:

2 a) Vilket underlag om livsmedels- och andra inköp baseras ändringsförslag ÖP2018 på?

- Hur många i Grebo handlar i Åtvidaberg respektive i Linköping? Vad handlar man där?

2 b) Hur stor andel är idag näthandel för Grebos invånare? Hur är trenden framöver?

- Var väljer Grebo-invånarna idag att hämta sina paket? (Exempelvis Tannefors, Ekholmen, Grebo eller Åtvidaberg?) Denna information avslöjar nog rese- och vardagspendlingsmönster.

- Hur viktig är denna paketutlämning för affären i Grebo (idag Pepparkvarnen)? Om den fråntas och sätts i område 10, vad förlorar då affärsverksamheten i centrala Grebo?

2 c) Givet en omvärldsanalys, vad är tänkt ska etableras på områdena 10 och 11?

- Vid informationsmöte 25 juli angavs ekologisk, miljövänliga och lokalproducerade alternativ. Men sådana gårdsbutiker ska väl uppmuntras på respektive gård och behöver väl knappast stora verksamhets-/industriområden?

Det anges vidare i ändringsförslag ÖP2018 (avsnitt Verksamheter, sid 36) att *"Utvecklingen av Grebo som attraktiv bostadsort, med nya bostadsområden, ger också underlag för verksamheter inom handel och service i tillgängliga lägen med närhet och tillgänglighet för de boende."* Påståendet baseras på följande i Hållbarhetsprogram Åtvidabergs kommun, 2022: *"Kommuninvånare, näringslivet och kommunala verksamheter ska ha tillgång till en god infrastruktur."* (Hållbarhetsprogram Åtvidabergs kommun, 2022.) Att kunna handla inne i Grebo centrum, fn livsmedelsaffären Pepparkvarnen (med paketutlämning och annan service) eller för jobbspendlare på hemväg från Åtvidaberg eller Linköping torde vara tillräckligt för att uppfylla denna hållbarhetsaspekt.

Det anges även i ändringsförslag ÖP2018, med referens till Bostadsförsörjningsplan, 2022, att *"Viss kommersiell service finns på orten i form av dagligvarubutik och på någon nod finns drivmedelsstation och då kompletterar noderna varandra."* Idag finns en bensinstation (QStar) och ovan nämnda livsmedelsbutik. Därutöver finns en pizzeria, små gårdsbutiker med blommor, antikviteter, sommarcafeer mm.

Därefter kommer påståendet som är lätt att instämma i: *"Det finns en sårbarhet eftersom det bara finns en aktör per serviceslag på orten och det är långt till närmaste nod för service. Det är därför viktigt att behålla den servicen som finns. Offentlig service finns i form av kommunal servicepunkt, förskola och skola."* (Bostadsförsörjningsplan, 2022) Med "långt till närmaste nod" avses troligen Åtvidaberg eller Linköping (ca 20 km), vilket inte är kan anses vara ett särskilt långt avstånd. Om cykelbana utvecklas är det cykelavstånd (ca 1 timme med vanlig cykel, snabbare med elcykel). Med bil är det ca 15-20 minuters resa.

Att behålla och bidra till utvecklingen av det som finns inne i Grebo är viktigt, men att utöka med det som föreslås i område 10 och 11 verkar som "overkill" som riskerar förstöra mycket grön yta och Grebos anseende, tradition och kultur som "Sköna Gröna Grebo" (med synlighet längs väg 35).

Trenden går dessutom sedan några decennier mot ökad e-handel (kläder, skor och prylar, men även för mat). Förutom ökande e-handel präglas handeln sedan många år av stora "malls" likt Tornby som anses vara praktiska och enkla för bilburna, och som har ett enormt utbud.

Nyetablering av handel är, pga e-handel och stora köpcentran, svårare än någonsin att få att gå runt. Erfarenheter av detta kanske redan har samlats in för ändringsförslag ÖP2018, från handlare i Åtvidabergs kommun (exempelvis byggvaruhuset Gropen) som har kämpat att få fysiska butiker att överleva givet dessa trender?

En nyare trend, som kommunen kanske kan uppmuntra till i samhällen som Åtvidaberg och Grebo, med så många lantbrukare och matproducenter, är att stödja lokal mat- och dryckesproduktion och konsumtion. Exempel är Reko-ring (via Facebook) eller "Bondens marknad" (det finns både etablerade och pop-up-marknader). Men för detta **behövs inga områden likt de planerade 10 och 11**, utan sådant etableras istället lämpligen i samarbete med befintlig livsmedelsaffär, som har den kvalitetssäkrade livsmedelskedja som krävs, eller hos mat- och dryckesproducenter som kan ge

kunden en upplevelse, eller "hemma" på lantgården (vanligt är t ex en bod nära gården, där kunden smidigt själv hämtar och betalar). Eller varför inte ta initiativ till en återkommande skördemarknad vid Grebo kyrka, likt traditionen i franska eller tyska småbyar, som vi haft även i Sverige förr.

Avslutningsvis vill vi poängtera att kommunen enligt MKB 2024 har en "Handlingsplan för klimatanpassning" (ÅKF:2021.8), och det anges behov av särskilt relevanta åtgärdsförslag för att motverka framtida klimatförändringar för Grebo enligt följande (utdrag ur matrisen sida 23-24, vår markering med fetstil):

- För människors hälsa: "För att hålla nere temperaturen **bör vegetation och träd sparas**. Nya träd planteras och **andelen hårdgjorda ytor minimeras**."
- För naturmiljön: För biologiska och ekologiska effekter: "Bevaka invasiva arter. **Spara träd och vegetation. Plantera nya träd. Minimera mängden hårdgjorda ytor**. Skogsbruk på kommunal mark bör drivas på ett hållbart sätt genom kontinuitetsskogsbruk." För att motverka hög temperatur: "Spara träd och vegetation. Plantera nya träd. **Minimera mängden hårdgjorda ytor**."

Sammantaget menar vi att områdena 10 och 11 är mycket dåliga förslag som förstör "Sköna Gröna Grebo" som vi liksom så många fler av oss som bor i Grebo med omnejd vill värna om.

Kommunens ställningstagande:

I en översiktsplan görs ställningstagandet att det i en eventuell kommande detaljplanering då också ska pröva lämpligheten för den markanvändning som föreslås och vilka hänsyn som då ska tas. Då det finns en efterfrågan på mark för verksamheter i Åtvidabergs kommun och då gärna med närhet till Linköping är den föreslagna markanvändningen för verksamheter i dagsläget ett sätt att möta denna efterfrågan.

Handlingsid KS 2025.841, 1 person:

Jag har sett den nya planen för ytterligare bostadsbyggen i Grebo. Jag tycker det är fantastiskt att bo här och förstår att fler också vill det, men är orolig att de nya planerna tar bort de viktiga orsakerna till att jag väljer att bo här; jag uppskattar så mycket att ha närheten till skogen och sjön.

Snälla, jag ber er att ha med detta i bakhuvudet då ni planerar vidare. Det behövs självklart bostäder, men de får inte byggas på bekostnad av naturen. Vi har fantastiska naturmarker här som jag njuter av nästan dagligen. Känns som en så stor källa till livsglädje! Låt oss få ha den kvar!

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.843, 2 personer:

Jag vill framföra mina synpunkter på förslaget om ändrad översiktsplan för Grebo. Jag anser att detta förslag är uselt och hoppas att det skrotas. Här är mina främsta invändningar:

1. Naturen försvinner

Grebo är en liten och naturnära ort som uppskattas för sina skogar, sjöar och lugna miljö. Att bygga bort stora delar av skogen innebär att både vi invånare och djurlivet förlorar en ovärderlig tillgång. Skogarna är inte bara en plats för rekreation utan en viktig del av Grebos identitet och vår livskvalitet. Om förslaget går igenom förlorar vi mycket av det som gör Grebo unikt – "sköna gröna Grebo" riskerar att bli ett minne blott.

2. Ökad befolkning utan resurser

Att öka invånarantalet från cirka 1000 till 2500 personer ställer stora krav på infrastruktur. Hur ska skola, förskola, affär, vård, badplats och andra samhällsfunktioner klara av en så snabb och omfattande expansion? Det väcker stor oro för att orten inte hinner anpassa sig och att livskvaliteten för både nya och nuvarande invånare påverkas negativt.

3. Brist på dialog och insyn

Vi invånare har inte blivit tillräckligt inkluderade i dessa planer. Trots en enkät 2022 är det svårt att hitta information om vad som framkommit och hur våra åsikter beaktats. Transparens och dialog är avgörande i frågor som påverkar hela samhället så drastiskt. Jag vill uppmana kommunen att tänka om och ta större hänsyn till Grebos karaktär och invånarnas synpunkter. En utbyggnad av den här omfattningen måste planeras på ett sätt som bevarar naturen, ortens småskalighet och vår livskvalitet. Tack för att ni tar del av mina synpunkter. Jag ser fram emot att få veta hur kommunen planerar att agera i frågan.

Handlingsid KS 2025.844, 1 person:

Jag anser att förslaget om ändrad översiktsplan är uselt och hoppas att förslaget skrotas. Här är det nödvändigt att fråga vad medborgarna tycker och tänka om.

Jag och många bekanta har flyttat till, och trivs i, Grebo p.g.a. ortens storlek och närheten till naturen. Våra bostadsområden ligger i anslutning till fina skogar som ger möjlighet till daglig rekreation i olika former. Enligt den nya översiktsplanen är tanken att stora delar av denna nära natur ska bort till förmån för bostäder. Förslaget väcker bestörtning och gör oss ledsna. Vart ska vi som trivs på en liten ort, där vi har skogen och sjön nära flytta? Tänk om! Sköna Gröna Grebo är ett minne blott när grönyterna och sjönära områden exploateras i den omfattning som planen förespeglar.

Jag har några ytterligare reflektioner.

Sjön Ärlången har, trots sin närhet till storstaden Linköping, fram till nu bibehållit en vildmarkskaraktär, med få, och med undantag för den ståtliga slottsmiljön, diskreta, bosättningar som smälter väl in i landskapet. redan den pågående exploateringen i den första etappen på Norrbyområdet skämmer den bilden betänkligt, inte minst eftersom det gjorts så tydliga ingrepp genom bortsprängning av berg för vägbyggen istället för att följa den gamla vägens vindlingar. De branta skogssluttningarna och bergen runt sjön är pampiga och vackra att beskåda så, länge de får vara orörda, men erbjuder få naturliga platser för strandhugg med båt varför någon större utökning av antalet båtar i sjön knappast är lämpligt.

Vattenförsörjningen i samhället lämnar redan i dagsläget en del att önska när gäller vattentryck, något som märks i form av lågt vattentryck i hushållet men, det sägs också att vid den brand som utbröt i en villa i Grebo samhälle sommaren 2022 klarade inte ledningsnätet av att förse räddningsstyrkan med tillräckligt med vatten utan Räddningstjänsten tvingades pumpa från sjön och/eller hämta vatten med tankbil. Branden utspelade sig ca 300 meter från samhällets vattentorn. Hur tänker sig kommunen att förstärka vattenförsörjningen i samhället? Att expandera från 1000 bostäder till 2500 bostäder kommer innebära en kraftigt ökad förbrukning av vatten och i kombination med en förtätning av existerande bebyggelse borde också utmaningarna vid bränder växa sig ännu större.

Kommunens ställningstagande:

I kommande detaljplanearbete beaktas eventuellt behov av att utöka kapaciteten vad gäller vattenförsörjning.

Handlingsid KS 2025.852, 1 person:

Jag har tagit del av den ändrade översiktsplanen och anser att exploateringen av Grebo är förkastlig.

Många av de familjer som flyttade hit samtidigt som oss i början av år 2000 gjorde det av en anledning - den lilla orten med skola, förskola och liten affär. En liten naturnära ort som är en trygg uppväxt för våra barn med mycket natur nära inpå samhället. Vad jag kan se i översiktsplanen försvinner nu all denna natur. Dessutom om planen håller och befolkningsökningen blir som kommunen spår. Hur ska ni lösa all infrastruktur, skola, kommunikationer, affär, vattenförsörjning mm?

Låt Grebo förbli den lilla trygga ort som det har varit - som nu tyvärr redan naggats i kanten av exploateringen av Norrby.

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.853, 1 person:

Jag anser att förslaget inskränker på vår fina bild av sköna gröna Grebo! Skulle detta gå igenom så kommer vi leta efter annan ort att bosätta oss i. Det vore ju väldigt synd eftersom vi trivs så bra här.

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.854, 1 person:

Jag vill skicka en protest mot byggplanerna i Grebo. Jag åker ofta till mitt barn och barnbarn där vi ofta umgås ute i naturen. Jag vill de ska få växa upp i det Grebo de flyttat till. Inte ett område med dubbelt så många invånare och mindre natur. Tänk om, tänk på alla de som flyttat och åker till Grebo just för den härliga naturen!

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.855, 1 person:

Jag anser att förslaget om ändrad översiktsplan är en katastrof och hoppas att förslaget skrotas snarast möjligt. Det saknas förankring bland greboborna och måste ändras. Ni tar död på all charm med Grebo och den så välkända Greboandan. Greboandan som ni så klumpigt utnyttjar i reklam men saknar all känsla för. Ni tar steg för steg med detta förslag bort det unika med Grebo.

Vi är många som flyttat till Grebo och trivs i Grebo p.g.a. ortens storlek och närheten till naturen. Våra hus ligger i nära anslutning till fina skogsområden som ger möjlighet till daglig kontakt med vacker natur och rikt djurliv. Enligt den nya översiktsplanen ska varje "ledigt" utrymme fyllas med nya tomter och det framstår tydligt att ni väljer att göra det till vilket pris som helst. Förslaget anser jag är ett övergrepp på vacker natur, ett fungerande samhälle och ett hån för oss som valt att bo här. Det gör mig och många andra ledsna och förtvivlade.

Tänk om!

Gör om och gör rätt. Börja förvalta det ni har istället för att plöja igenom ett fungerande samhälle så brutalt och oaktsamt.

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Handlingsid KS 2025.856, 1 person:

NEJ!

Det blir på bekostnad av det samhälle som redan finns, vi bor här för vi älskar det som det är, ett stort samhälle är inte för alla. Vi känner oss tvingade att lämna då, satsa på oss som redan finns istället.

Kommunen tackar för inkommet yttrande.

Inkommet yttrande efter granskningstidens slut

Handlingsid KS 2025.861, 1 person:

Hej, jag motsätter mig initiativet till ändrad översiktsplan i Grebo. Jag värnar om ortens småskalighet och närheten till naturen. Förslaget hotar skog och djurliv och riskerar att försämra livskvaliteten för oss invånare. Planen är usel och borde skrotas!

Kommunen tackar för inkommet yttrande.